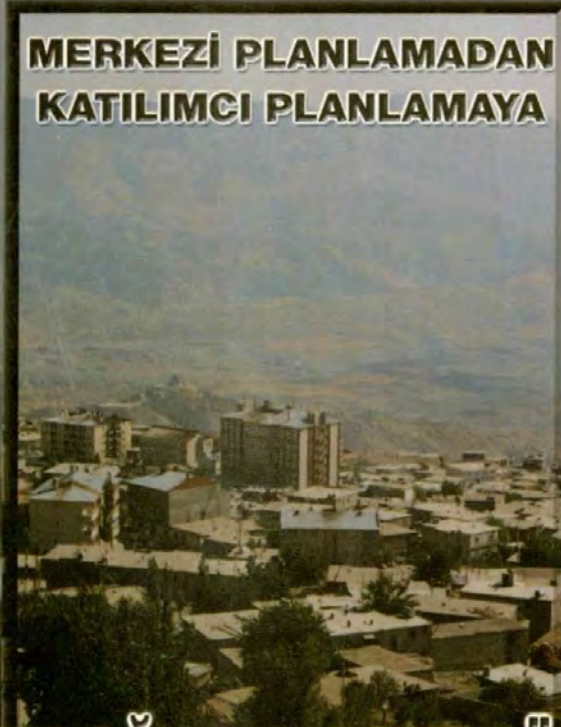

T.C.
BAŞBAKANLIK
GÜNEYDOĞU ANADOLU PROJESİ
BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

**MERKEZİ PLANLAMADAN
KATILIMCI PLANLAMAYA**

GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ KALKINMA PLANI

**VİZYON, AMAÇ, HEDEF VE POLİTİKALAR
DEĞERLENDİRME TOPLANTISI**

ÇALIŞMA RAPORU 17

29 EYLÜL 2000 - ŞIRNAK

T.C.
BAŞBAKANLIK
GÜNEYDOĞU ANADOLU PROJESİ
BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

**MERKEZİ PLANLAMADAN
KATILIMCI PLANLAMAYA**

GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ KALKINMA PLANI

**VİZYON, AMAÇ, HEDEF VE POLİTİKALAR
DEĞERLENDİRME TOPLANTISI**

ÇALIŞMA RAPORU 17

29 EYLÜL 2000 - ŞIRNAK

T.C. BAŞBAKANLIK GAP BÖLGE KALKINMA PROJESİ BAŞKANLIĞI DOKUZKASIM YOLU MERKEZİ	
YER NO	16-A
DEMİRBAŞ NO	4919

ÖNSÖZ

GAP İdaresi Başkanlığı, "GAP Master Planı"nın yerini alacak, Güneydoğu Anadolu Bölge Kalkınma Planı çalışmasını, katılımcı bir süreç içinde başlatmış bulunmaktadır.

Teknisyen olarak hazırlık çalışmasında görev aldığım ve 1989 yılında tamamlanan Master Planı'nın uygulanmaya başlaması üzerinden geçen 10 yıl, Planın sadece güncelleştirilmesi ihtiyacını değil, kapsam ve yaklaşım gibi başka değişiklikleri de gündeme getirmiştir. Son on yılda Dünyanın kalkınmaya bakış açısı ve planlama pratiğinde önemli değişiklikler olmuş ve kalkınmayla ilgili bazı temel kavramlar daha belirleyici konuma gelmiştir

1992 yılında Rio'da yapılan dünya zirvesinde, çevre ve doğal kaynakların korunması konuları ile sürdürülebilir kalkınma yaklaşımı, kalkınma literatüründe ön plana çıkmıştır. Kalkınma kavramı artık salt, kaynakların geliştirilmesi ya da fiziksel yapıların inşasını içermemektedir. Artık sadece sulama ya da tarımsal üretimi artırmak gündeme gelmemektedir. Kalkınmanın odağına insan yerleştirilmiş ve doğal kaynakların korunması birinci derecede önem kazanmış bulunmaktadır.

Gündem-21 dokümanını üreten ve Türkiye'nin de içinde bulunduğu, hemen tüm ülkelerin , devlet ve hükümet başkanları tarafından imzalanan Rio Zirvesi'ni takiben, başka konularda da önemli gelişmeler ortaya çıkmıştır. 1994'te Kahire Konferansı "nüfus", 1995'te Pekin Konferansı "cinsiyet dengeli kalkınma" konusundaki yeni ilke ve yaklaşımları belirlemiştir. Kopenhag'daki ilkeler kalkınmada sosyal politikalara ilişkin yeni gündemler saptamıştır. 1996'da İstanbul'daki Habitat II Kent Zirvesi, kalkınmanın ve gelişmenin kentsel bağlamına ilişkin değerleri evrensel boyutlara taşımış ve son olarak da Mart 2000'de Lahey'de gerçekleşen Dünya Su Forumu, kalkınma ve su kaynaklarının geliştirilmesi ve yönetimi konusundaki çağdaş yaklaşımları ortaya koymuştur.

Aslında GAP İdaresi, söz konusu bu değişik alanlarda, değişik projeler üretmekteydi. Ancak bu gelişmeler GAP'in genelinin, bir tür entegre yaklaşım içinde ve ortaya çıkan çağdaş değer ve ilkeler bağlamında gerçekleştirilmesi konusunda İdare'ye önemli bir fırsat sunmuştur. Bir diğer fırsat ise, siyasi karar organının, GAP'in 2010 yılına kadar tamamlanması talimatıyla birlikte ortaya çıkmıştır. Böylece yeni plan ilgili tüm kesimlerden sağlanan girdi ve katkılarla, bu talimatın gereğini yerine getirme yolundaki önemli bir adım olarak gerçekleşmiş olacaktır.

Katılımcı bir şekilde yapılmasını esas aldığımız Güneydoğu Anadolu Bölge Kalkınma Planı çalışması için tüm GAP Bölgesi illerinde her kesimi yeni planın felsefesi, hedef ve stratejileri ile

değişik konulardaki detayları hakkında bilgilendirmek amacıyla ilk etapta 9 ilde bilgilendirme ve beyin fırtınası toplantıları yapıldı. Böylece iş tanımının sonuçlanması ve katılım yöntemlerinin belirlenmesi ile ilgili olarak, tüm paydaşların görüş ve katkıları alındı.

Bu kitap, 29 Eylül 2000 tarihinde Şırnak Ticaret ve Sanayi Odası Toplantı salonunda yapılan toplantıdaki konuşmaları kapsamaktadır. Ancak katkı ve katılımdan anladığımız bu toplantılarda ortaya konan görüşlerle sınırlı kalmamaktadır. Toplum kesimleri ve onların örgütleri aracılığıyla yapılacak katılım ve katkılar için bir dizi başka yöntem de uygulanmaktadır. Temsil edilemeyen kesimlere doğrudan ulaşma yöntemleri de kullanılarak, katılım en üst düzeyde uygulanmaya çalışılacak ve Güneydoğu Anadolu Bölge Kalkınma Planı bu kez aşağıdan yukarıya bir şekilde oluşacak, bu program bütün paydaşlar tarafından çizilmiş şekliyle, uzmanlar tarafından gerçekleştirilmiş ve yine paydaşların onayıyla yürürlüğe girmiş veya siyasi iradeye sunulmuş olacaktır. Bunun önemi Türkiye’de katılımcı planlama anlayışıyla gerçekleştirilen ilk kapsamlı uygulama olmasından kaynaklanmaktadır.

Tüm katılımcıların ortak emeği ve katkısıyla ortaya çıkmakta olan yeni Güneydoğu Anadolu Bölge Kalkınma Planı çalışmalarının hazırlık aşamasında olduğu kadar uygulamada da başarılı olmasını diliyorum.

Dr. İ.H.Olcay ÜNVER
GAP İdaresi Başkanı

Ahmet SALTIK- (Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kalkınma Planı Sosyal Planlama Grup Yöneticisi)

Değerli Vali Yardımcılarım, Sayın Başkan, kaymakamlar ve değerli katılımcılar, bugün buraya Mayıs ayında başladığımız bir çalışmanın bugüne kadar ortaya konulan sonuçlarını sizlerle paylaşmaya geldik. Mayıs ayında yaptığımız toplantıda ele aldığımız konu şuydu: Güneydoğu Anadolu Projesi'nin geçmişteki deneyimlerinden hareketle, gelecek 10 yılını yeniden planlamak. Geçmişten ne gibi dersler aldık? Geçmişten aldığımız dersleri belki birkaç maddede özetlemek mümkün. Kısaca anlatmak gerekirse, kalkınma; Bir katılım olayı, bir demokrasi olayı, ve istihdam sorunlarını çözme olayıdır. Kalkınmanın içinde, üretimi, üretkenliği arttırmak, hizmetleri daha etkin kılmak, kaynakları etkin kullanmak -kaynaklar derken de bir yandan insan kaynakları diğer yandan da doğal kaynakları toprak kaynaklarımızı ve bitki örtüsü vs- vardır. Yapılan ilk Kalkınma Planı, daha çok fiziki yatırımlara ağırlık veren, insan unsurunu büyük ölçüde ihmal eden bir anlayışla kaleme alınmıştı, oysa bugün açıkça ve net bir şekilde farkına vardık ki her kalkınma faaliyeti doğrudan doğruya insanı hedef almak durumundadır. Kalkınma insan içindir. Güneydoğu'da da diğer bölgelerde olduğu gibi insanlar arasında, sosyo-ekonomik göstergelere göre farklılıklar var, daha çok kalkınmaya muhtaç kesimlere yönelik faaliyetlere önem vermek durumundayız, bu diğer kesimlere önem verilmeyecektir anlamına da gelmiyor. Kalkınma bir politika olayıdır, ideolojik olaydır ve bir tercihtir. Dolayısıyla, geçmişte ihmal edilen insan unsurunu, geleceğe yönelik planlama faaliyetlerinde ön plana çıkarmayı, benimsemiş durumdayız. Kalkınmada şimdiye kadar uygulanan, bizim ülkesel ve toplumsal teamüllerimize de uygun olan, tepeden inme, empoze edici, seçkin bir yaklaşımla yapılan planlama, iyi sonuçlar getirmedi. Artık açıkça diyebiliriz, her şeyi bilen ayaklı kütüphane diye nitelendirdiğimiz kişiler, gruplar, toplumsal sorunları, bölgesel kalkınma sorunlarını tek başına çözmede yetersiz kalıyorlar. Dolayısıyla burada "kalkınmada katılımçılık ilkesi" ön plana çıkıyor. Bugün de buraya gelmemizin temel gerekçesi, bu ilke doğrultusunda bir uygulama olarak nitelenebilir. Katılımçılık ve demokrasi kolay bir iş değil, özellikle son 15-20 yılda yaşadığımız bunalımlı dönemlerden sonra, dünyanın her yerinde olabileceği gibi burada da belirli kurumlar karşısındaki alınan tavır, kurumlar arasındaki ilişkiler, toplumsal yapıdaki çatlaklar, farklı sözcüklerle ifade edilebilir ama gerek insan malzemesinde, gerekse toplumsal ilişkilerde, genel olarak bir sarsıntı geçirdik. Bunu bir kader olarak değil, bunu konjonktürel bir olay olarak algılamak ama geçmişte yapılan hatalar varsa bu hataları da gelecekte tekrarlamamak şeklinde çözebileceğimize inanıyoruz.

Bu konuda bütün tarafların ortak olduğu bir nokta var, herkes bu ülkeyi, bu bölgeyi, kalkındırmak ve dünya milletleri içerisindeki saygın bir yere oturtmak istiyor. Herkes barıştan yana, fakat bütün kurum ve kuruluşlar tek başına davrandıklarında, bunun çözümünde yetersiz kalabiliyorlar. Dolayısıyla katılımcılık ve demokrasi ve demokrasinin araçlarını çağdaş kurumlarını da yeni planlama arayışlarında dikkate almak durumundayız. İlkelerden biri katılımcılık, bir diğer ilkemiz de sürdürülebilirlik ilkesidir. Bu hem telaffuzu, hem de anlaşılması kolay olmayan bir kavramdır. Sürdürülebilirlik demek, yapılan işlerin kalıcı olması ve kalıcı olabilmesi için de işe yaraması demektir. Yapılanların işlerin bir fayda yaratması, bir artı değer yaratması ve bu yaratılan artı değer ve faydanın mümkün olduğunca geniş kesimlere yayılması gerekiyor ancak bu sağlandığı takdirde kalkınma sürdürülebilir olabiliyor. Siirt'in girişinde, Eruh yolunda bunun tersi örnekleri çok gördük. Hayvancılığa yönelik sayısız yatırımlar var, atıl bir sürü tesis, temelleri atılmış dört duvar çekilmiş ama şu ya da bu nedenle harekete geçirilememiş, bunları tamamen kaynak israfı olarak nitelendirebiliriz. Oysa sürdürülebilir kalkınma denilince sınırlı kaynakların etkin kullanılması sözkonusudur. Sürdürülebilir kalkınmada bizden sonraki nesiller tarafından, proje desteği sağlandıktan ya da kesildikten sonra, bizzat hedef gruplar tarafından, kurulan işin, işletmenin, fabrikanın tesisin sürdürülebilmesi ve fonksiyonlarının aynen yerine getirebilmesini anlıyoruz.

Sürdürülebilirlikte önemli bir diğer konu da doğal kaynaklarımızdır. Bildiğiniz gibi giderek dünyada petrol kadar, önem kazanmaya başlayan su kaynaklarımızı, toprak kaynaklarımızı, daha etkin, çok daha planlı bilgili bilinçli kullanmamız gerekiyor.

Bunlar sağlandığı takdirde, demokrasi ve doğal kaynakları etkin kullanma, hem barışa hizmet ediyor hem kalkınmaya hizmet ediyor. Felsefemiz budur geçmiş de aldığımız dersler budur.

Bugün sizlere bu mantık içerisinde oluşturmaya çalıştığımız ve sizlere ulaştırıldığını varsaydığım ana dokümanı, tartışmaya açmak istiyoruz.

Bundan önce daha soyut konuşuyorduk, şu anda benim yaptığım gibi kağıda dökülen bilgiler, tasarılar, somut olma yolunda bir adım daha ilerlemektedir. Bundan sonraki adım, stratejik plana dayalı, uygulamaya dönük ve sektörel uygulamaya dönük çalışmalarını da kapsayacaktır. Burada biz 5 temel planlama grubundan oluşuyoruz. GAP bünyesinde bunlar, iktisadi kalkınma, mekansal planlama, alt yapı ve çevre, kırsal kalkınma ve tarım, sosyal planlamadır. Sosyal Planlama Grubu'nun yöneticisi benim. Çözümler konusunda, bir tek grubun, bir tek kişinin, bir tek ekibin, yeterli olamayacağını öncede belirttim. Fakat bizim sosyal planlama grubu olarak vurguladığımız konu, bölgeyi bir bütün olarak değil bölgenin de alt bölgelere sahip olduğunu görmektir. Yani Antep'le, ŞIRNAK'ın aynı düzeyde olmadığı, kalkınmada öncelikli iller arasında kategorize edilmiş olsa dahi aralarında coğrafi bakımdan, kültürel bakımdan, farklılıklar olduğudur. Bir diğer konu, GAP Bölgesi'nde farklı kesimler bulunduğu, bir diğer konuda insanlar arasında kalkınma nimetlerinden faydalanma -temel hizmetlere ulaşma sağlık, eğitim, iş, hukuk, adalet bu

hizmetlere ulaşmada- konusunda farklı düzeyde, statüde bulunan kesimlerin olduğu gerçeğidir. Sosyal planlama olaya bu açıdan bakıyor. Örneğın kadınların durumunu iyileştirme gereğı da- ha farklı bir şekilde vurgulanıyor.

Böyle bir girişten sonra, ne düşündük? Ne planladık? Neler yaptık? İşın neresindeyiz? Bun- dan sonra neler yapacağız? Anlattık, fakat bundan sonra neler yapacağımız sorusuna ışık tutu- cu işlevler, roller, görevler, sizlerden beklenecek. Bunun için buradayız. Ben bu şekilde konu- şmamı bitiriyorum, 3 saatlik bir çalışma planladık. Planla ilgili 20 dakika civarında bir özet ya- pacacağız. Tarım ve Kırsal Kalkınma Grup yöneticisi Sayın Öğüt bunu yapacak. Ondan sonra da konferans şeklinde değil, sizlerle diyalog şeklinde bir tartışma görüş alış verişini süreci başlata- cağız. Bildiğiniz gibi tarım ve kırsal kalkınmada sadece ŞIRNAK için değil, bütün GAP illeri ge- nelinde önemlidir, kırsal kalkınma ve tarım grubunun yöneticisi Sayın Haşım Öğüt, uzun yıllar bu konuda emek vermiş bir arkadaşımız, bir uzmanımız, bir yöneticimizdir. Müsteşarlıktan, yurt dışında T.C. hükümetini temsile varan bir çizgide deneyim sahibidir, teşekkür ederim. Sözü Ha- şım Beye bırakıyorum.

Haşım ÖĞÜT- (Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kalkınma Planı Kırsal Kalkınma ve Tarım Grup Yöneticisi)

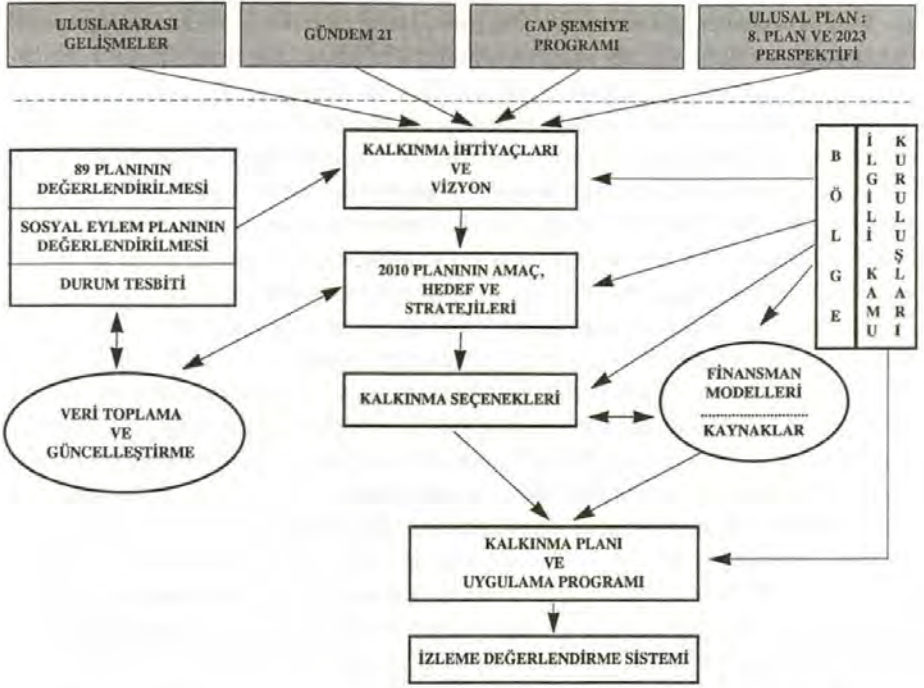
Sayın Vali yardımcılarım, Sayın Belediye Başkanım, değerli Şırnak'lılar, ben konuşmamda, size mayıs ayında düzenlediğimiz toplantıdan bu yana, sizden aldığımız bilgiler doğrultusunda, GAP Planı'nın hazırlığı ile ilgili olarak, neler yaptığımızı anlatacağım ve bundan sonra, sizleri, görüşlerinizi almak üzere davet edeceğim. Biliyorsunuz, Güneydoğu Anadolu Projesi'nin tarihe- si çok eski 1960'lı yıllara kadar uzanıyor. Bu tarihlerde eski Mezopotamya olarak adlandırılan bu çok verimli toprakların suya kavuşturulması ve bu sudan enerji elde edilmesi amacıyla DSI tarafından projeler geliştirilmişti. Ancak bu düşünceler kapsamlı bir uygulamaya dönüşememiş- ti. 1980'li yılların sonuna doğru, bölge için bir Master Plan hazırlanması kararı alınmış ve o çer- çevde, bölgenin hem sulama yatırımlarının tamamlanması hem enerji yatırımlarının yapılması hem de bir bölgesel kalkınma amacına ulaşılması için bir çalışma yapılmıştı. Bu çalışma 1989 yılında uygulamaya konulmuş bu çalışmayı, biz GAP, Güneydoğu Anadolu Projesi Master Planı olarak adlandırıyoruz. 1989 yılında hazırlanan ve uygulamaya konulan ve 2005 yılını hedefle- yen bu planda öncelik sulama alanlarına, sulanabilir alanlara verilmiştir. Sizlerin de bildiğiniz gibi 1.7 milyon hektarlık bir alanın sulamaya açılması öngörülmüştü. Bu alan aslında gerçekten de ülkemizin tarımsal üretimi açısından çok önemli sonuçlar üretebilecek bir büyüklük. Eğer Türkiye'de 8,5 milyon hektarlık kullanılabilir alan olduğu ve bunun ancak yarısının bugüne ka- dar sulandığı dikkate alınırsa, GAP'la bugün sulanabilen alanın, hemen hemen yarısına yakın bir alanın sulamaya açılacağı öngörülmüş ve bunun da heyecan verici bir hedef olduğu an- laşılmıştır. İşte 1989 yılından bugüne kadar geçen 10 yılda, bu projenin uygulanmasıyla ilgili olarak hedeflenenin altında bir gelişme oldu, bunları eğer düşünürsek enerji yatırımlarında % 75'lik bir kaynak harcaması yapıp çok önemli boyutlarda enerji istihsal edildiğini görebiliyo-

ruz ama sulamayla ilgili yatırımlarda, tarımsal yatırımlarda gerçekleşmenin henüz % 12 - % 13 civarında olduğunu görüyoruz. İşte bölgenin kalkınmaya olan ihtiyacını dikkate alan Bakanlar Kurulu bir karar aldı ve bu karar doğrultusunda da bölge için yeni bir plan hazırlayıp yatırımları hızlandırma ve uluslararası kalkınma yaklaşımlarını da öne çıkaran yeni kavramları da dahil etme görevini GAP Bölge Kalkınma İdaresi'ne verdi. GAP Bölge Kalkınma İdaresi ve Bakanlar Kurulunun aldığı bu karar, bizleri bölge için kapsamlı bir kalkınma planı hazırlamaya yöneltti.

İşte GAP Bölge Kalkınma İdaresi bu talimat doğrultusunda, bir planlama ekibi kurdu. Bu planlama ekibi devlette deneyimli olan, üniversite camiasında deneyimli olan, saygın uzmanlardan oluşuyor bunları temel bölümler olarak 5'e ayırıyoruz. Bunlardan birisini sizin de göreceğiniz gibi bölgesel kalkınma konusunda çalışıyor.

Yani tüm kentsel kırsal yerleşimlerin, sanayi tesislerinin mekana indirgenmesi, örneğin Şirnak özelinde mekana indirgenmesi konusu, onun yanında iktisadi planlama grubu, ekonomik kalkınma için, bir model belirlenmesi ve o model doğrultusunda, bütün bölümlerin belirleyeceği projeler için, finansman kaynaklarının ortaya konulması, ve finansman modellerinin belirlenmesi için çalışıyor. Bir başka bölüm de sosyal planlama bölümü, sayın başkanımızın da yöneticisi olduğu bu grup kalkınmada sosyal konuların da dikkate alınmasını sağlayacak, güçsüzlerin, küçük çiftçilerin, topraksızların sorunlarına değinilmesini sağlayacak çalışmalar içerisinde bulunur. Diğer grup, tarımsal ve kırsal kalkınma planlama grubu, biliyoruz ki bölgede de iller üzerinde de, bir yerde sulamaya dayalı ama öbür yerde hayvancılığın öne çıktığı bir tarımsal yapı var, potansiyel var. İşte o potansiyelin geliştirilmesi ve bunu yaparken de kırsal alan bütünlüğünü, kırsal alanda yaşayan insanların hem gelirlerinin artırılması, hem de yaşam şartlarının iyileştirilmesini amaçlayan çalışmalar yapıyor. Beşinci temel grup; alt yapı ve çevre grubu; çevre artık günümüzde, çok önem kazanan bir kalkınma boyutu, tüm yapılan faaliyetlerde, çevreyi korumamız gerekiyor. Biz sulama alanlarında gübre kullanımı ile toprağı kirletiyoruz, kaybediyoruz. Atık sularla kaybediyoruz, bunun gibi çevreyi gelecek jenerasyonlara bırakamayacak şekilde kaybettiğimiz sonuçlar ortaya çıkıyor. Bunu Akçakale'de bugünlerde zaten gözlüyoruz. Tuzlaşma alkalileşme gibi, onun için tüm kalkınma faaliyetlerinde, çevre kriterlerini dikkate almak amacıyla olan, kentsel alt yapı ve kırsal altyapı konularında görev yapan bir grubumuz var. Bunlar temel gruplar bu grupların çalışmalarının sonuçlarını, iletişim grubu, iletişim grubu kanalı ile halka, hedef kitleye, basına ve tüm kamu kuruluşlarına yaymak ve onlardan bilgi almak konusu da bir başka grubun görevi. Nihayet tüm bu grupların çalışmalarının da desteklenmesi gerekiyor. Lojistik açısından, idari hizmet açılarından desteklenmesi gerekiyor. Bir başka grup da bununla ilgili biz bu çalışmalarda GAP Bölge Kalkınma İdaresi'nin bünyesinde bulunan sözleşmeli danışmanlardan da yararlanıyoruz. İşte bunları yaparken bu grupların yaptığı çalışmalar düzenlenirken nasıl bir çalışma tablosu izliyoruz, bir başka deyişle iş akımımız nedir? Onu da şu şemada size sunuyorum.

İŞ AKIMI

Şimdi bir kere bizim neşrettiğimiz çalışmalarımızı yönlendiren önemli olgular var. Bunları dikkate alıyoruz, bunlardan bir tanesi yukarıda da sizin görebileceğiniz gibi uluslararası gelişmeler. Biliyorsunuz ki ülkemiz Avrupa Birliğine aday olma sürecinde ilerliyor. Dolayısıyla Avrupa Birliği normlarının bugünden dikkate alınması, çok önemli bunu dikkate alıyoruz. 1992 yılında bir Birleşmiş Milletler Konferansı ve bu konferansta Gündem 21 denilen, 21.yüzyıldaki kalkınma faaliyetlerini yönlendiren bir belge kabul edildi. Ülkemiz de onun altına imza attı, işte orada sürdürülebilirlik ilkesi benimsendi, yani kullandığımız kaynakların gelecekteki jenerasyonlara da aktarılabilmesi içinde korunabilmesi, kalkınma faaliyetlerinde insanın öne çıkması ve yapılan faaliyetlerinde sadece kamunun finansmanı ile yürütülen noktaya kadar değil ondan sonra da devam edebilmesi için Birleşmiş Milletler Kalkınma Programının bu çalışmalara finansman boyutunda da katkısı var.

Tabi bu paralelde de sürdürülebilirlik, katılımçılık, özel sektörün kalkınmaya iştiraki gibi bazı yönlendirici düşünceleri de dikkate alıyoruz. Neticeye ulusal boyutta da ülkemizin özeline de oluşan ve bizi de yönlendiren bazı sonuçlar var. Bunlardan bir tanesi biliyorsunuz sekizinci beş

yıllık kalkınma planıdır. Ve Cumhuriyetimizin 100.Yıl dönümü dolayısı ile de 2023'e hedeflenen temel gelişme stratejileri kabul edildi. İşte o dokümanda bizi yönlendiriyor. İşte bu ulusal ve uluslararası belgeler doğrultusunda biz çalışmalarımızı şu aşamaları geçerek tamamlayacağız. Ben biraz size bu konuda da bilgi sunmak istiyorum. Plan, plandan bahsediyoruz. Bu plan nedir? Plan bir bölgenin veya bir ülkenin potansiyeli doğrultusunda, kaynaklarının toplumsal yaşamın iyileştirilmesi için harekete geçirilmesi olayıdır. Onun biçimlendirilmesi olayıdır. Dolayısı ile tüm faaliyetler bu biçime göre belirlenecek ve uygulamaya aktarılacaktır. Tüm plan çalışmalarında olduğu gibi, başlangıçta mevcut grubu tespit etme ihtiyacı hissettik. Onun için burada görüldüğü gibi 1989 yılında uygulamaya konulan Master Planla hangi noktalara geldik, bulunduğumuz nokta nedir? Bu plan hedeflerine ne ölçüde ulaştı? Ya da ulaşamadı? Başarılı sonuçlar nedir? Bunları tanımlamak mevcut durumu tespit etmek birinci aşamamızdır. Tabii bundan evvel sizlere geldik, dokuz ilde birer toplantı yaptık. Amacımızı sizlere söyledik, sizlerden bilgi aldık. Sizlerden aldığımız bilgilerde durum tespiti yapmak bakımından bize son derece önemli ışık tuttu. Bundan sonraki aşama kalkınma ihtiyaçlarının belirlenmesidir. Kalkınma ihtiyaçlarının belirlenmesi için size ulaştık, kamu kurumlarına ulaştık ve çeşitli belgeleri taradık. Kalkınma ihtiyaçlarını tesbit edip, bu bağlamda da bir vizyon belirledik. Plan çalışmalarında mutlaka vizyon vardır. Vizyon aslında hitap ettiğiniz toplumun ileri noktalarda 50 yıl sonra 100 yıl sonra bölge bağlamında bunu söyleyebiliriz. Nereye gitmesi gerektiğine, nasıl bir yapıya kavuşması gerektiğini bir bakıma da hayal ettiğimiz noktayı belirleyen bir düşüncedir, düşünceler malzemesidir. Biz vizyonumuzu belirledik ve bilahare bir başka aşama olarak da bize ileride yürüteceğimiz 10 yılda yürüteceğimiz faaliyetler için ışık tutacak amaçlarımız nedir. Bu amaçlarla ilgili olarak hedeflerimiz, stratejilerimiz, politikalarımız nedir, bunları belirledik.

Biz bugüne kadar yaptığımız çalışmalarda bu noktalara geldik, bunları yaparken sadece planlama grubu olarak hareket etmiyoruz. Bu çalışmaları yaparken belirli konularda deneyimli uzman kişilerden yararlanıyoruz. Bunun dışında kamu kuruluşlarından yararlanıyoruz. Kamu kuruluşları netice itibarıyla önümüzdeki 10 yılda yürütecekleri programları, bu plan çerçevesinde belirleyecekleri için şimdiden bu kesimi kamu kesimini yanımıza alıyoruz. Özel kesim temsilcilerini yanımıza alıyoruz. Sivil toplum örgütlerini yanımıza alıyoruz. Dolayısıyla biz planı aslında beraberce hazırlıyoruz. Ve beraberce uygulayacağız. Yani şunu vurgulamam gerekirse bu plan GAP Bölge Kalkınma İdaresi için hazırlanmıyor. Bu plan tüm kamu kuruluşları için bunun ötesinde özel kesim kuruluşları için yönlendirici bir belge olarak hazırlanıyor. Tüm bunlar amaçlar, politikalar belirlendikten sonra tüm planlama çalışmalarında olduğu gibi bizde burada kalkınma için senaryolar üreteceğiz. Yani bu gelişme boyutunda olacak, bu gelirin dağılımı boyutunda olacak, bu sosyal faaliyetler boyutunda olacak, alternatif senaryolarla biz bölgenin kalkınmasını inceleyeceğiz ve onları içerisinden seçim yapacağız. Tüm bu çalışmalar sonucunda plan yazılacak, tartışılacak, sizlerin onayını aldıktan sonra da bir uygulama planına bağlanacak, uygulama planları, planların hemen arkasından ortaya konulan projeler demetidir. Yani biz o noktaya geldiğimizde ŞIRNAK'a da gelip sizlerle karşılaştığımızda da sizlere Şırnak'ta hayvan-

çlık konusunda ne yapacağımızı, kentsel alt yapı hizmetleri konusunda ne gibi projeleri tanımladığımızı, onları hangi yıllara aktardığımızı, onlar için hangi finansman araçlarını düşündüğümüzü ve modellerimizin ne olduğunu sizlerle tartışabileceğiz. Ama tüm bunlar, işte burada gelip sizlerle tartıştığımız amaçlar, hedefler ve politikalar ışığında belirlenecektir. O bakımdan biz bu konuya çok önem veriyoruz. Nihayet çalışmalarımızın sonucunda, finansman kaynakları belirledik ki bu finansman kaynakları sadece kamu kaynağı, özel kesim kaynağı değil, bir de uluslararası kaynaklar dikkate alınmaktadır. Böyle bir kaynak tespiti yapıldıktan sonra, projeler ortaya çıktıktan sonra, planın bir de 89 Master Planı'nda olmayan bir başka işlevini de yerine getirmek istiyoruz. O da izleme ve değerlendirme, yani planın uygulanması sırasında, yıllık, altı aylık, yerinde incelemelerle sizlerle görüşme yapmak suretiyle öngörüler yerine geliyor mu? Gelmiyor mu? Tikanıklıklar nedir? Onları sizden öğrenip, tikanıklıkların hemen giderilmesi için GAP Bölge Kalkınma İdaresi olarak koordinasyon görevimizi yapacağız. Bunları söyledikten sonra size vizyonumuz hakkında bir bilgi vermek istiyorum. Vizyonumuz, refahın arttığı ve yaygınlaştığı ve bunun herkese ekonomik faaliyetlere katılma fırsatı vererek sağlandığı, bölgenin diğer bölgelerle gelişmişlik farkının ortadan kalktığı, bölgedeki kaynakların etkin kullanıldığı, sürdürülebilir büyüme ve toplumsal istikrarın bir gereği olarak, verimlilik ve istihdamın arttığı, güçlü, özgüvenli donanımlı, eğitilmiş, bireylerden oluşan ulusal ekonomi ile bütünleşmiş, dışa açık fırsat eşitliğinin olduğu bir toplumsal yapının gerçekleştirilmesidir, bu bizim nihai amacımızdır. Yani 10 yıl için, bizim hazırlamakta olduğumuz kalkınma planının da ötesinde, bölge için ön gördüğümüz bir vizyondur. Bunları sizin bilgilerinize ve görüşlerinize sunuyoruz.

10 yıllık kalkınma planı ile ilgili genel amacımız, göründüğünüz gibi katılımcılık yaklaşımı ile bölgedeki insanların yaşam kalitesini yükseltmek ve bunu sürdürülebilir kılmak, şimdi bu genel amaçtan sonra, sizlere daha önce dağıttığımız kitapçıkta topladığımız temel ilke ve stratejilerimiz, 16 tane amacımız, her amacın altında hedeflerimiz ve politikalarımız yer alıyor. Tüm bunları sizlerin tartışmasına sizlerin görüşlerine açıyoruz. Ben bu amaçlar üzerinde durmayacağım. Sizler bu amaçların ŞIRNAK için isabetli seçilip seçilmediğini, lütfen konuşmalarımızla bize bildirin. Bununla birlikte her amacın altında yer alan politikaların doğru seçilip seçilmediğini, isabetli olup olmadığını bize bildirin. Biz ona göre çalışmalarımızı değiştirebiliriz. Yeniden düzenleyebiliriz. Temel ilke ve stratejilerimizi yalnız size biraz ayrıntılı olarak sunmak istiyorum. Bir kere daha önce de belirttiğim gibi temel ilkelerimizden biri, AB normları ve bölgesel kalkınma politikaları, Birleşmiş Milletler Sözleşmeleri, diğer uluslararası yükümlülüklerimiz ile uyum sağlanması, 8 nci 5 yıllık kalkınma planı ve perspektifi ile ilgili olarak belirlenen temel ilke ve politikaların gözetilmesi dikkate alınması, onun dışında bölgenin kalkınmasını sadece ekonomik açıdan değil, sadece sosyal açıdan değil, ama sosyal kültürel ekonomik, mekansal ve çevre koruma boyutlarıyla bir bütün şeklinde ele almak ve bunların da odağına insanı yerleştirmek, temel ilke bunları yaparken de katılımcılık sürdürülebilirlik ilkelerini tam olarak yerine getirebilmek bizim temel stratejilerimizden bir tanesidir. Burada bir başka ilke olarak şunu size sunuyoruz. Bir kere bölgenin kalkınmasında özellikle ekonomik faaliyetlerin yönlendirilmesinde rasyonel işleyen

bir pazar ekonomisinin, serbest piyasa ekonomisinin bir başka deyişle yerleşmesi ve buna bağlantılı olarak da yerel pazarlama biçimlerinin ve yerel pazarın canlandırılması bizim bir stratejimizdir. Tüm bunları yaparken, buradaki ekonomik gelişmeleri, ulusal pazarlarla bütünleştirebilmek, hatta uluslararası boyutta da bu entegrasyonu ele almak, şimdi serbest piyasa ekonomisinin geçerli olduğu yerlerde, güçsüzlerin, küçük çiftçilerin topraksızlar, küçük sanayiciler gibi kesimlerin, aslında güçlendikten sonra rekabet edebilmesi ve ayaklarının üzerinde durması mümkün, pazarın buna çözüm sağlayamadığı bazı alanlar var, bu sektör bazında da böyle, özellikle tarım için bunu söylüyorum. İşte o alanlarda kamunun, devletin inisiyatifinin devam etmesi, bir müddet daha devam etmesi bizim bir stratejimiz.

Sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleştirilebilmesi için, bir kere beşeri, doğal ekonomik kaynakların uyum içerisinde geliştirilmesi, bir stratejimiz ve bunları yaparken hedef grupların desteklenmesi, çağdaş kurumsal yapıların oluşturulabilmesi için gerekli yasal düzenlemeler ve kurumsal yapıların oluşturulması bir başka stratejimiz. Çevreden hep bahsettik, mekansal yapı, yatırımların mekana indirgenmesinde, çevre boyutunun öne çıkarılması ve bunu yaparken de pazar ekonomisi şartları içerisinde davranılması stratejimiz. Planın kaynak gereksinimi için, bir kere daha öncede belirttiğim gibi sadece ulusal kaynaklara ve bunlar içerisinde kamu kaynaklarına bağımlı olmak değil, kamu dışından yerel imkanları olanakları da harekete geçirmek, onlardan da yararlanmak ve onları cezbedebilecek, yabancı sermayeyi cezbedebilecek, uluslararası finansman kuruluşlarının kredilerini cezbedebilecek finansman modellerini üretmek. Bölgeye yaptığımız seyahatlerde bize söylenenler şuydu; İşsizlik oranı son derece yüksek. En acil tedbirlerden bir tanesi insanlara iş olanaklarının sağlanması. O bakımdan biliyoruz ki bölge için acil istihdam projelerine ihtiyaç var. Bu da bizim temel stratejilerimizden bir tanesi. Bunu yaparken ulusal serveti korumak geliştirmek, beşeri kaynakların ekonomik aktiviteye kısa vadede hızlı bir biçimde katılımını sağlamak için uygulanacaktır, şeklinde temel bir stratejimiz var.

Yeni plandan beklentilerimizi sunacağım. Ama burada benim size daha önce belirttiğim gibi zaman almamak için sunmadığım amaçlar serimiz var. 16 tane amacımız var. Bu amaçlardan birkaç tanesini hatırlatmak için belirtmek istersem bir kere bölgenin sürdürülebilir gelişme için bütün şartlarını ortaya koymak, ortamı hazırlamak ve geliri artırmak, büyümeyi hızlandırmak, bunu yaparken de bunun dengeli bir dağılımını yapmak, hem bölge içerisindeki dağılımı yapmak, hem de alt bölgeler itibarı ile bölgeler arası gelişmişlik farkının kaldırılması itibarı ile bir dağılım yapmak. Politikalarımız daha önce size sunulan belgelerde her amaç altında yer alıyor. Tarımla ilgili, kırsal kalkınma alanında, çevreyle ilgili, alt yapıyla ilgili olanlar var. Bunların hepsi aslında sizlerin görüşlerinize açılan belgelerdir ve görüşlerdir. Netice itibarı ile şöyle sıralayabilirim. Bir kere ekonomik yapıda bir değişim sürecinin başlaması, temel amaçlarımızdan bir tanesi. Bunu siz bekliyorsunuz, bize böyle dediniz. Biz de bunu temel amaç olarak belirledik. Ekonomik yapıda bir değişim süreci başlasın, gelişme başlasın, hızlansın. Bölge toplumunun yaşam kalitesi yükseltsin. Bir başka amacımızda bu bölge ile uluslararası ölçeklerdeki farklılıkların

azaltılması, yani bölgelerarası gelişmişlik farklarının ortadan kaldırılması. Bu arada bölge içi ve dışı özel kaynakların katkısının sağlanması, ülkemizin diğer bölgelerinde çok başarılı çalışmalar yapan özel sektörün özellikle cezbedilmesi ve onların deneyimlerinden yararlanılması, istihdam üzerinde daha önce durmuştum. Tekrar etmiş oluyorum. İstihdam olanaklarının artırılması, yani size daha önce belgede sunduğumuz 16 amaç ve politikalar genelde şu 5 başlık altında toplanabilir.

Bizim buraya gelişimiz, Sayın Başkanımızın da belirttiği gibi, bugüne kadar bize verdiğiniz görev doğrultusunda ne yaptığımızı anlatmak, görüşlerimizi paylaşmak, bulunduğumuz noktayı size açıklamak ve bundan sonrası için sizden yönlendirme almaktır. Bu amaçlar seti, daha önce belirttiğim gibi genel ifadeler şeklinde düzenlenir, tüm planlarda olduğu gibi, bundan sonraki aşamalarda da projelerin belirlenmesi, işte bu amaçlar ışığında olacağı için, bu amaçlar son derece önemli, onun için sizin huzuruza geldik ve bunları size sunup, size tasdik ettirdikten sonra faaliyetlerimize devam edeceğiz. Bu konuda katkılarınızı bekler, hepinize saygılar sunarım.

Hakan Yusuf GÜNER- (Şırnak Vali Yardımcısı)

Öncelikle ilimizi teşriflerinden dolayı, GAP İdaresi'nin çok kıymetli uzmanlarına tekrar huzurlarınızda teşekkür ediyor, Sayın Valimiz Hüseyin Başkaya'nın çok acil bir denetleme faaliyeti nedeni ile burada bulunamamasından dolayı, Sayın Valimiz'in adına sözlerime başlıyorum. Kıymetli misafirler, kıymetli daire müdürleri, uzmanlarımız zannedersen teorik bazda konuyu çok genel ve özlü biçimde ifade ettiler. Kalkınma, uzmanlarımızın da ifade ettiği gibi ŞIRNAK için hayati, hatta oksijen değerinde önem taşıyan bir konu, kalkınmayı insanların yaşam kalitesinin yaşam tarzının daha iyiye gitmesi, daha güzel hale gelmesi şeklinde ifade ettik. Bu çerçevede değerlendirdiğimizde, kamu bürokrasi olarak bölgede iki yıldır, özellikle Şırnak'ta iki yıldır görev yapan bir bürokrat olarak, bizim tespitlerimiz genelde kamu bürokrasinin kalkınma faaliyetleriyle ilgili yaşadığı sıkıntılar ve buna paralel olarak yapmaya gayret ettiği çözümler ve çalışmalar, bu bağlamda özel sektöre düşen görevler yani bu bölgede yaşayan müteşebbislere düşen görevler olarak iki alanda önem kazanmaktadır. Kamu bürokrasisi olarak bizler, gerek merkezi bürokrasinin değerli temsilcilerinin de ifade ettiği gibi Güneydoğu Anadolu Projesi adı altında bir Başkanlığı teşkilatlandırıp Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ni Türkiye'nin diğer bölgeleriyle eşdeğer millî gelire, eşdeğer tüketime, eşdeğer üretime sahip kalmak için merkezi bürokrasi olarak çalışmalarını GAP İdarecileri yürütüyorlar. Bizler de valilik olarak veya kamu görevlisi olarak saha faaliyetini, buradaki halkımızla beraber burada yaşayan insanlarla beraber hem sıkıntılar hissediyor, hem de çözüm getirmeye çalışıyoruz. Bu sıkıntılarının başında, değerli uzmanlarımızın ifade ettiği gibi en önemli konu, bölgedeki istihdam imkanlarının artırılması, istihdam imkanlarına paralel olarak yol, su, enerji gibi özellikle üretimli destekleyen ve üretimin ana unsurlarını oluşturan altyapının düzenlenmesidir. Şırnaklıların bildiği gibi Sayın Valimizin öncülüğünde bir ekip olarak, öncelikle su sorunu, gerek ilimiz merkezinde gerekse ilçelerimizdeki kit imkanlarla ve kit yetişmiş insan gücüyle aşılmaya çalışılıyor. Şüphesiz ki Şırnak'a suyun gelmesi, hem in-

sanların bir beşer olarak, zati ihtiyaçlarını temin etmeleri hem de üretimin ana unsurlarında biri olan özellikle hayvancılık ve tarım konusunda ana unsur olarak yararlanması yönünde bir destek sağlayacaktır. Hedefimiz bu konunun bir dahaki seneye kalmaksızın, planlı bir şekilde kendi planımız ve perspektifimiz ölçüsünde çözülmesi değerli Şırnak'lılara bir hizmet olarak sunulması aynı zamanda bölgeye hayvancılık alanında yatırım yapacak Şırnak'lılar için veya dışarıdan gelecek insanlar için de bir temel girdi sağlamak olacaktır. Haricen, değerli arkadaşlarımızın da bildiği gibi havaalanı ve Şırnak-Cizre karayolu projesi henüz başlangıç aşamasındadır. Havaalanı ve yol projesinin tamamlanması halinde, ilimize yönelecek teşebbüslerin veya ilimize girecek olan yatırımcıların bu ili tercih etmesinde, yaşam kalitesiyle ilgili hizmetlerin getirilmesinde büyük katkı sağlayacağını düşünüyoruz. Enerjiyle ilgili sorunlarımız zaten hepimiz tarafından bilinmektedir. TEDAŞ Müdürümüz de sanıyorum burada, TEDAŞ'ın bu konuda, çok gayretleri çalışmaları var, ancak yöremize gelen müteşebbislerden genelde valimize müracaatları, arzu ettikleri enerjinin, sanayici ve yatırımcı için tercih edilen kaliteye ulaştırılmadığı, ulaştırılması halinde bunun da müteşebbislere büyük destek sağlayacağı yönündedir. Ben devletin, Hükümetin ve bu çerçevede Sayın Valimizin, bölgeye her türlü imkanı seferber ettiği kanaatindeyim. Özel girişim ve imkanlarıyla, pratik bölgede yaşayan insanlar olarak belki Ankara kadar geniş perspektifli olmasa da birçok sıkıntıları aşacak çözümleri projeleri gündeme soktuğumuz kanaatindeyim. Bu çerçevede geçen yıl özellikle hayvancılık konusunda, köye geri dönüşler konusunda, valiliğimizin ve zaman zamanda benim çalışmalarım olmuştur. Özellikle hayvancılık konusunda GAP'ın çok büyük destekleri olmuştur. İnaniyorum ki su sıkıntısının aşılması ile birlikte, tarımsal faaliyetler de hayvancılıkla beraber gündeme gelecektir, benim tavsiyem özellikle değerli ŞIRNAK'lı müteşebbüslerin artık Şırnak'a yatırım yapmalarının, Şırnak'a yönelmelerinin zamanı geldiğidir. İki yıldır bu bölgedeyim, iki yıl içerisinde bile yaşam kalitesi olarak özetlersek, önemli gelişmeler olduğu kanaatindeyim, bu yönde de kıymetli Şırnak'lı müteşebbüslerin bir takım faaliyetlerinin olduğunu müşahade etmekteyim. Bir tavukçuluk tesisimiz var, bir kömür rezervini değerlendirme çalışması var, bunlar her ne kadar başlangıç aşamasında da olsa, zaman içerisinde daha verimli hale geleceğini görüyoruz. Şırnak'lı iş adamlarımıza bundan böyle Şırnak'a bizlerle birlikte sahip çıkmalarını, daha fazla destek olmalarını tavsiye ediyor olduğunuz için teşekkür ediyorum sağolun.

Sait NAMDAR- (Şırnak Belediye Başkanı)

Sayın Vali yardımcım ve GAP'ın değerli uzmanları sevgili katılımcılar ben özellikle, projelerin yerinde araştırılıp ve bilahare gidip araştırmaların takip edilmesinde, GAP'ın bu hassasiyetini memnurlukla karşılıyorum ve daha önceki konuşmalarım da bahsettim, başarıya ulaşacağına inanıyorum. Bu vesileyle böyle bir toplantının tekrar Şırnak'ta yapılması konusundaki memnuniyetimi belirtmek istiyorum. Sayın Başkanımız konuşmalarında, GAP Projesi'nin ilk aşamasında, insan unsurunun ikinci plana atıldığını, fakat bunun daha sonra ön plana çıkarılması gerektiğini belirttiler, bu konuda tamamen kendilerine katılıyorum ama insan unsurunu ön plana

çıkaramamız için insanoğlunun yaşadığı yerleşim birimleri sorununu öncelikle aşmamız lazım, ben Şırnak bölgesi için konuşacağım, bizim için en önemli konu köye dönüş projesidir. Şırnak İl'i bazında 105 köy olmak üzere, toplam 325 yerleşim birimi boşaltılmış, yetmişbirbin insanımız göç etmek zorunda kalmıştır ve bu insanların daha önce köylerinde tamamen üretici durumunda iken maalesef bunlar şu an tamamen tüketici durumuna geçmişlerdir. Burada amaç bu insanlarımızı tekrar köylerine döndürüp, üretici durumuna sokmaktır, bunu gerçekleştirdiğimiz zaman, hem bölgenin kalkınması, hem istihdam yaratılması sağlanacaktır. Öncelikle, GAP Projesi çerçevesinde, isterseniz köy-kent diyelim isterseniz köye dönüş projesi diyelim, bunun mutlaka bir an önce finans açısından desteklenip hayata geçirilmesi şarttır. Bunun en güzel örneğini, bu hafta içerisinde yaşadık, gerek Başbakanlığımızın gerekse Sayın Valimizin ve diğer tüm kamu kuruluşundaki arkadaşlarımızın büyük gayretleriyle merkeze bağlı Başağaç Köyü'nde bu projenin temeli atılmıştır, bundan sonra da devam edeceğine inanıyorum. Özellikle GAP'ın Şırnak bölgesi için bu konunun birinci sıraya alınmasında fayda görüyorum. Bu gerçekleştikten sonra, Silopi ile Cizre ilçelerimizin tarıma elverişli alanlarından, arazilerimizden, ilçelerimizden faydalanabiliriz. Şırnak Merkez'e bağlı diğer köyler ve Beytüşşebap ilçelerimizde ise hayvancılık ön plandadır. Beytüşşebap'ımızın öyle güzel yaylaları var ki şayet yerleşim alanları açılırsa bu bölgenin yüzde yirmibeşine yetecek miktarda küçükbaş hayvan yetiştirileceğine inanıyorum. Diğer taraftan Uludere İlçesi'nde, abartmıyayım ama Türkiye'de eşî görülmemiş üzüm bağlarımız var eğer bu üzüm bağlarına sahip olan insanlarımız desteklenirse tamamen üretici duruma geçeceklerdir. GAP'ın daha önceki çalışmalarını da takdir ediyorum, özellikle küçük baş hayvancılık ve arıcılık konusunda değerli yardımları olmuştur. Bu çalışmaların, tüm Şırnak bölgesine yayılmasında fayda görüyorum. Sık sık bu tür toplantılarda biraraya gelip, yaptıklarımız ve yapacaklarımızın yerinde araştırılıp incelenip, karşılıklı diyalog kurulduğu takdirde, daha da başarıya ulaşacağı inancı içinde hepimize saygılarımı sunuyorum.

Binbaşı GÜNEY-

Dokümanınız dün akşam elime gelebildi, öncelikle bu tür toplantılar yapılmadan önce, tartışılacak konuların belirtildiği dokümanların, bir iki hafta öncesinden katılımcıların eline ulaştırılmasının faydalı olacağını zannediyorum. Bu dokümanı incelediğimde, izleme ve değerlendirme sisteminin kurulmasına yönelik bir çalışma gurubu oluşturulacağını okudum. Biliyorsunuz, daha önce de Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin kalkındırılmasına yönelik olarak, bölgeye teşvikler paralar akitildi az önce siz de belirttiniz Siirt'de gördüğünüz gibi bütün paralar buralarda heba oldu, temeller atıldı, asıl paralar İstanbul'a İzmir'e kaçırıldı, devlet ne yaptı? Sonunda hiçbir şey yapamadı. Niye? Parasını geri alabilmek için. O insana ceza veremedi, para yatırıma dönüşsün, bir getirisi olsun, ekonomiye kazandırılсын diye. Bölgenin kalkınması yönünde, şimdi bu başkanlığımı yaptığımız çalışmanın da heba olmaması için, bu izleme-değerlendirme sisteminin etkin bir şekilde kurulması gerekiyor. Öyle ki bu sistem, yaptırım gücü olan, yasal yetkilerle donatılmış bir denetim mekanizması olmalı. Şahıs teşvik aldığında kaçamamalı, kaçtığı anda bunun

cezasını görmeli, yakalanabilmeli. Denetim mekanizması, kamu ile sivil toplum örgütleri bilim çevreleri diğer gerekliliğine inanılan oluşumların temsilcilerinden teşkil edilerek faaliyetlerini yürütülebilir. teşekkür ederim.

Ahmet SALTİK- (Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kalkınma Planı Sosyal Planlama Grup Yöneticisi)

Bu konu üzerinde daha önceki toplantılarda da durmuştuk, binbaşım yoktu herhalde, şimdi genellikle değerlendirmeye, denetim ve kontrolü bazen birbirine karıştırıyoruz. Bizim burada izleme ve değerlendirmeden anladığımız çıkardığımız anlam şu; bizzat projelerin, hedef gurupları -örneğin küçük üreticiler, çiftçiler, gençler, istihdam projelerinde kadınlar- bu hedef gurupların proje yöneticileri, işbirliği yapılan kurumların temsilcileri ile bir araya gelip plan doğrumuydu? Bu plan doğruysa hedefleri yakalayabildik mi? Bu hedefleri kaçta yakaladık? Büyük paralar harcamak suretiyle mi? Örneğin bugün bazı ülkelerde, Suudi Arabistan'da birim alanda 600 kg buğday elde edilebiliyor, çok güç şartlarda, fakat bunun maliyeti çok yüksek oluyor. Bir diğer konuda biz daha önce de söyledim katılımlı demokrasiyi tabanda geliştirmemiz lazım, bu demokrasi geliştirmeden geliştirmiyor, bunun proje demokrasisinde başlaması gerekiyor yani bizim önce sivil toplum örgütlerinin kendi arasında kamu kuruluşları işbirliğinde ve kendi işlerimizi kendi planlamamız konusunda kendi aramızda işbirliği yapabilme konusundaki kapasitemizi geliştirmemiz gerekiyor. Katı denetim mekanizmalarıyla, kalkınma projelerinde fazla bir yere varılmıyor. Ölü yatırımlar, geriye dönmeyen krediler konusunu çok iyi biliyoruz. Bir komşu ilimizde bizzat ticaret ve sanayi odası başkanı söyledi; "bir dönemde 465 tane projeye destek sağlandı teşvik sağlandı bu projelerden şu anda ikisi ayakta birisi sallanıyor birisi yaşıyor 226 tanesi hiç hayat geçmedi" dedi. Merkezde kurtarılan ve daha çok politik etkilerle oluşturulan teşvikler, bunda halkın hiçbir etkisi yok, oysa şunu önerdi ticaret ve sanayi odası başkanı, vilayetin de ilgili güvenlik kurulunun içinde bulunacağı yerel bir organizasyon kurulsun, kime teşvik vereceği orada belirlensin, çünkü biz dedi bir sanayici olarak aynı zamanda biz hangi iş adamının neyi ne kadar yapabileceğini Ankara'dakilerden daha iyi biliriz yani burada değerlendirme ve kontrol çok önemli bunu bir kişiye vermiyorsunuz.

Kamu kuruluşları da şimdiye kadar öz eleştirilerini yapmada çok çekimser davranmıştır. Ben hiç bir kamu kuruluşunun kendi kendini değerlendirdiğini kritik ettiğini görmedim. Belki, üç kamu görevlisi bir araya gelince kritik ediyor fakat halkın önünde hiç bir zaman bunu yapmıyorlar, son bir makalede de bunu yazmak durumunda kaldım ve anlamlı buluyorum, bundan önce Devlet Planlama Teşkilatı'nın uzmanlarıyla buraya geldiğimizde, iki Şırnak'lı hemşehriniz şu soruyu sordu? Halkımız, yeni il olmuş ilimizde, kamu kuruluşlarının hangi işlevler, hangi görevlerle yükümlü olduğunu bilmiyor. Tarım teşkilatı ne iş yapar? Yayım hizmetleri nedir? Sağlık hizmetleri nedir? Halk bunu bilmiyor. Kesinlikle kontrol gerekir fakat kontrol artı değerlendirme, yani geçmişten ders almayı öğrenmemiz lazım, bu da, açık bir ufuk, kendine güvenli ve

ortak amaçlar doğrultusunda uzmanlaşmış istikrarlı işbirliklerini gerektiriyor. Değerlendirmede gizlilik yoktur, ailemizde de değerlendirme yapıyoruz, maaşımızı veriyoruz, çocuklara hesabını soruyoruz, zaman zaman tartışmalar da çıkıyor, parayı yanlış yerde mi kullandık diye burada da kalkınma projelerinde de proje demokrasisini mutlaka yerleştirmemiz gerekiyor ve şimdiye kadar yaptığımızdan daha farklı yapmamız gerekiyor, bu işler kanun gücü ile olmuyor, kanunsuzda olmaz. Kalkınma olayı gündeme gelince kalkınma bir açıklık şeffaflık hatta ne diyorlar ona yönetim gerektiriyor. Bunlar yeni kavramlar dünyada, bu kavramlar birden bire gelmedi, onlarca yıl yüzlerce yıl ve yüzbinlerce insana mal olan badireler atlatarak buraya geldi dolayısıyla ben son derece önemli bir konu olduğunu biliyorum ve ilk defa siz bu konu üzerinde durdunuz bundan önce pek durulmuyordu. Değerlendirme demek kendi öz güveni demektir, ancak güveni olan insanlar kapıları açar ve kendi kendini değerlendirmeyi kabul eder, gizliliği olan insanlar değerlendirmeden kaçar. Biraz gönülden bir konuşma oldu ama bir bilimsel yanı olduğunu da belirtmek isterim.

İhsan GÖNEN- (11 Milli Eğitim Şube Müdürü)

Sayın Valim, Sayın Belediye Başkanım, GAP'ın sayın üyeleri, değerli katılımcılar, ben GAP Bölgesi'nde eğitim sorunları ve çözüm önerileriyle ilgili hazırladığım kısa raporu sunmaya çalışacağım. Bölgemizde yaşam kalitesinin arttığı ve yaygınlaştığı, herkesin ekonomik ve sosyal faaliyetlere katılma fırsatını elde ettiği, bölgemizin diğer bölgelerle gelişmişlik farkının ortadan kalktığı ve bölge kaynaklarının etkin kullanıldığı verimlilik ve istihdamın arttığı bir ortam ve toplumu güçlü öz güvenli donanımlı eğitilmiş bireylerden oluşan ulusal ekonomik ile bütünleşmiş dışa açık fırsat eşitliğinin olduğu demokratik bir yapının oluşturulması, ancak kaliteli, bölge şartlarına uygun bir eğitimin verilmesi ile mümkün olacağına inanıyorum. Bölgemizin eğitim sorunu, ülkemizin eğitim sorunu ile bir bütünlük arz etmesine karşılık, fırsat eşitliğinin sağlanması için bölgemiz özelliklerine uygun bir takım tedbirlerin alınması kaçınılmazdır. Bunları şöyle sıralayabiliriz; okul öncesi eğitim, bölgemizdeki dil sorunundan dolayı ilk öğretim birinci sınıfı öğrenciler için bir hazırlık sınıfı niteliği taşıyıp normal müfredat uygulanamamaktadır, bu da fırsat eşitliğini ortadan kaldırmaktadır. Bu nedenle okul öncesi eğitime azami derecede öncelik verilmeli hatta kırsal kesimden başlayıp, şehir merkezlerine doğru yaygınlaştırılarak ve gerekirse zorunlu eğitime bir yıl daha katarak bir artı sekiz olarak yasal hale getirilmelidir. Bunun için fiziki alt yapı hemen oluşturulup, gerekli personel ve donanım hızla sağlanmalıdır ve ilk öğretimde fırsat eşitliğini tamamen ortadan kaldıran birleştirilmiş sınıf uygulamasına tamamen son verilmelidir.

Bilindiği gibi 4306 sayılı kanun ile getirilen sekiz yıllık kesintisiz eğitim yasası, birleştirilmiş sınıf uygulamasını ortadan kaldırmış olsa da kaynak yetersizliğinden dolayı, özellikle bölgemizde gerçekleştirilemedi. Bunun için bölgemizde, eğitim kampusu yerine geçen, pansiyonlu ilk öğretim ve yatılı ilk öğretim okulları yapımına hız verilerek yaygınlaştırılmalı ve gerekli perso-

nel ile donanım hızla sağlanmalıdır. Orta öğretimdeki okullaşma oranı, batı illerindeki standartlarına kavuşturulmalı ve bölge şartlarına göre oluşturulmalı, özellikle mesleki teknik eğitime önem verilerek bölgemizdeki üretim ve hizmet sektörleri ile entegre edilmesi sağlanmalıdır. Bölgemizdeki üretimle, hizmet sektörlerinin kısa orta ve uzun vadedeki kalifiye eleman ihtiyacını karşılayacak mesleki okulların yapımına ağırlık verilmesi ve yaygınlaştırılması gerekir, bunun için ilk öğretimden sonra öğrenciler yetenek ve eğilimlerine göre meslek okullarına veya lisese yönlendirilmelidirler. Liseye giden öğrencilerin amaçları, üniversite öğrenimi görmek olmalıdır, meslek okullarını seçen öğrenciler ise yetenek ve eğilimlerine uygun dalda gerekli bilgi ve deneyimleri kazanarak bir an önce üretime katkı yapacak duruma gelmeyi hedeflemelidir. Ayrıca meslek okullarında verilen teorik bilgilerin yanında, en az o süre kadar pratik eğitimlerinin de sağlanması gerekir, bunun için özellikle okullardaki atölyelerin iyi bir donanımına sahip olması ve gerekli eğitim personelinin sağlanması gerekir. Bunun yanı sıra, bu okullardaki öğrencilerin pratik eğitim kapsamında, mesleki tecrübeyi bizzat iş hayatında ve iş içerisinde almaları sağlanmalıdır. Bölgemizdeki eğitim sorununun giderilmesi için, her şeyden önce eğitim altyapısının oluşturulması gerekir, bunun içinde yörede eğitimcilerin eğitimine azami derecede önem verilmesi gerekmektedir. Bunu sağlamak için, özellikle öğretmen yetiştiren, öğretim fakülteleri olmak üzere, şartlara göre diğer yüksek öğretim programlarının uygulandığı okullar bölgede yaygınlaştırılmalıdır. Bölgedeki öğretmen ve diğer uzman eğitici açığı ancak bu şekilde orta ve uzun vadede giderilmiş olacaktır. Kısa vadede ise, kadro standartlarına uygun öğretmen atamasının bölgeye acil olarak yapılması, zorunlu hizmet süresinin ilk öğretimde en az beş yıla çıkarılması, orta öğretimde de üç yıl olması, bölgemizde öğretmenlerin çalışmasını özendirici hale getirilmesi, bunun için de güvenlik mensuplarına sağlanan bölge tazminat miktarının, öğretmenlere de ödenmesi ve barınma problemleri ile diğer sosyal tesislerin bölgede, ilçeler düzeyinde yaygınlaştırılması gerekmektedir. Eğitim kalitesinin yükseltilmesi için yöneticilere yönelik, toplam kalite yönetimi ve mükemmellik kursları düzenlenmeli konu ile ilgili olarak bakanlıktan uzman kişilerin görevlendirilmesi sağlanmalı, bunun yanı sıra özel sektörün katkısı, katılımı sağlanmalıdır. Bunun için de, her kademedeki eğitim kurumunun, okul öncesi okullara hazırlama kurs ve dershanelerinin özel sektöre açılabilmesi için özel teşvik yasası çıkarılmalıdır. Yaygın eğitim, alt bölge avantajları dikkate alınarak kilimcilik, şalşapık, arıcılık, seracılık, besi hayvanı yetiştiriciliği, tekstil, motor, elektrik, bilgisayar ve diğer ihtiyaçlara cevap verebilecek eğitim ve üretime yönelik kurslar açılmalıdır. Bunun için başta usta öğreticiye ihtiyaç olmak üzere gerekli atölye araç gereç ve gerekli kurs yeri sağlanmalıdır. Kooperatifçilik kursları düzenlenip, teşvikler geliştirilmeli ve bunların yapılabilmesi için altyapı iyi bir şekilde hazırlanmalıdır. Ayrıca eğitim almamış okuma çağını aşan vatandaşlara yönelik okuma yazma seferberliğine ağırlık verilmelidir. Ayrıca anne ve anne adaylarının çocuk bakımı ve çocuk eğitimi konularında eğitilmesi amacıyla halk eğitimi seviyesinde kurslar açılmalı, kurslara devam eden kadınlarımıza teşvik olması amacıyla imkanlar ölçüsünde maddi yardımlar yapılmalıdır. Teşekkür ediyorum.

Ahmet SALTIK- (Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kalkınma Planı Sosyal Planlama Grup Yöneticisi)

Burada esas altı çizilmesi gereken, eğitimde eşitliktir. Ulusal birlik için, her bölgede farklı eğitim olmamalı, yani temel eğitimde tek bir eğitim sistemi gerekir. Fakat mesleki eğitim konusunda, eğitimi fonksiyonelleştirmemiz lazım burada eğitiyorsak, gidip batıda hizmet ediyorsa bu bölgede bir işe yaramıyorsa bunda bir yanlışlık vardır. Bu bölgenin ihtiyacı olan insan kaynaklarını, bu bölgede geliştirmek lazım, bizde zaten planlama grubunda da tartışıyoruz. Bölgesel kalkınmayı hedefliyorsak, fırsat eşitliği adalet kavramlarını kullanmayı artık öğreneceğiz ve bu kavramlara uygun taleplerimiz olacak. Sadece talep etmeyeceğiz, bu kavramları hayata geçirmek için bizde katılacak, özveride bulunacağız, çalışacağız. Yanlışlıklardan bu hale geldikse, bu yanlışlıklar hepimizin yanlışlıklarıdır yani bölge insanının da, bu bölgede olmayanların da yanlışlıkları çok, politikacıların başta. Söylediğim gibi izleme ve değerlendirme komuları son derece önemli biz yeni bir insan yaratmak zorundayız, ufkumuzu genişleteceğiz, korkmayacağız, konuşacağız bunu ben de çok anlamlı buluyorum. Ayrıca teşekkürler.

Yusuf YILMAZ- (Tarım İl Müdürlüğü, Çiftçi Yayım ve Şube Müdürü)

Sayın Valim Sayın Başkanım, Sayın GAP İdaresi temsilcilerim, Köy-kent Projesi adı altında, şu anda fıstık geliştirme projesini ele aldık. Önce Kaymakamçeşmesi ve Başağaç Köyü ve Merkez dahil olmak üzere 3 yerde bu projeyi başlattık daha da geliştirmek istiyoruz. Fıstık Geliştirme dediğimiz, yabani menengeç, çitlembik, kızvan bittin gibi çeşitli isimlerle anılmaktadırlar. Yabani menengeçten çok güzel sabun elde edilmektedir, kahvesi çok güzel ve fıstık olarak değerlendirilebiliyor. Sahipli arazilerden daha çok ormanda yaygın ve hemen hemen tüm Şırnak bölgesindeki ormanların 2/3'ü menengeç ağacı ve bunlar köyün ortak malı olarak değerlendiriliyor, sahipli arazilerde de var, şimdilik Kaymakamçeşmesi, Başağaç ve Merkezde 12.000 ağaç ele almış durumdayız.. Projemizin adı, Fıstık Aşılama ve Geliştirme Projesi'nin amacı: İl bazında Fıstıklılığın yaygınlaştırılması, atıl durumdaki menengeç ağaçlarının değerlendirilmesi, köye dönüş projelerine katkı sağlamak, kırsal kesimde yaşayan halkın gelir seviyesini yükseltmek, İl ve Ülke ekonomisine katkı sağlamak, başlıca amaçlarımızdır. Gerekçesi: Son yıllarda tarımsal tekniklerin artması, tarımsal mekanizasyonun gelişmesi, tarımsal girdilerin kullanımının yaygınlaştırılması, bölgemizde doğal olarak yetişen menengeç ağaçlarının, değersiz bir ağaç olarak görülmesi nedeniyle bu ağaçların yakacak odun olarak kesilmelerinin engellenmesidir. Menengeç ağaçları yoğun olarak orman içi ve kenarında bulunmakta olup bu alanlarda yaşayan çiftçilerin tarım arazileri çok kısıtlı olduğu için ekonomik düzeyleri düşüktür, menengeç ağaçlarının aşılması sonucunda, ekonomik değeri yüksek olan fıstık meyvesi elde edilecek ve böylece yöre halkının ekonomik düzeyi yükselecektir. Ekonomik açıdan değersiz bulunan bu ağaçların aşılanaarak fıstık ağaçlarına dönüştürülmesi yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı ilimiz ve ülkemiz ekonomisine katkı sağlayacaktır. Şanlıurfa, Gaziantep ve Maraş'ta yetiştirilen fıstıklar, 7 ve 8. yılda ancak meyve verebiliyor oysa hazır ağaçların aşılması ile bu süre 3. seneye düşebiliyor.

Hazırladığımız proje 5 yıllıktır çünkü Menegeç ağaçları tam olarak fıstık ağacı haline ancak bu sürede gelebiliyor. Proje'nin kapsamında 250 çiftçi ailesi seçilecektir ve seçilmiş çiftçi ailelerinin menengeç ağaçlarının aşılınması, Tarım İl Müdürlüğümüz teknik elemanlarının kontrolünde olup 12.000 ağacın aşılınmasını kapsayacaktır. Ağaçlamaya girmeden önce Valiliğin katkıları ve isteği doğrultusunda Kaymakamçeşmesinde kurs açtık. GAP İdaresi'nin katkısını da bekliyoruz. Projenin bir suretini de sizlere arz edeceğim. Proje'nin hedef kitlesi: Kırsal alanda yaşayan işsiz nüfus, nüfusu kalabalık olan aileler, ekonomik durumu iyi olmayan çiftçiler ve fıstıklığa yatkın olmayan çiftçilerdir. Proje'nin finansmanını GAP İdaresi'nden bekliyoruz. Proje'nin uygulamasında ise teknik elemanlar teorik ve pratik eğitimden geçirilecektir. Bu proje GAP İdaresi koordinatörlüğünde Tarım İl Müdürlüğünce gerçekleştirilecektir. Saygılarımla, Teşekkürler.

Kamil İLHAN- (Şırnak Tavukçuluk)

Sayın Başkan ben GAP Bölge Kalkınma Planı içinde 2 eksiklik buluyorum. Biri GAP İdaresi'nin GAP İllerinde birer temsilciliğinin olmamasıdır, eğer bu birimler mevcut olsaydı, ilçe ve köylere çalışmalar daha rahat giderdi, ikincisi yer altı kaynaklarıyla ilgili bir çalışma olmamasıdır. Bunun nedeni siyasi bir etki mi? Ekonomik bir gücün sonucu mu? Yoksa GAP İdaresi'nin eksikliği mi? Bunu öğrenmek istiyorum. Teşekkürler.

Haşim ÖÇÜT- (Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kalkınma Planı Kırsal Kalkınma ve Tarım Grup Yöneticisi)

Genelde biz burada proje bazında bir görüşme yapamıyoruz. Amaçlar bazında görüşme yapamıyoruz, ama bu amaçlar içerisinde doğal kaynakların doğal servet kaynaklarının, yeraltı kaynaklarının çok önemli bir ekonomik potansiyele sahip olduğunu biliyoruz. Ve bu amaçlar içerisinde, onların insanın yaşam şartlarını iyileştirmesi için sürdürülebilir bir şekilde kullanılmasını yazdık. Politika olarak yazdık, amaçlarımız genel amaçlardır. Örnek vermek gerekirse biz burada daha çok ormanlarla uğraşıyoruz. Orman içindeki ağaçları bilahare tanımlayacağız. Orada bunları siz somut olarak göreceksiniz.

Kamil İLHAN- (Şırnak Tavukçuluk)

Ben 1998 yılında, yirmidörtbin kapasiteli yumurta tavukçuluğu tesisi kurdum. Maliyeti altıyüzbin mark civarında idi. Kendi mesleğim olduğu için, veteriner teknisyeni olduğum için bunu daha önce Konya'da Afyon'da görmüştüm. Şırnak'ta da aynısını uygulamaya çalıştım, sıkıntılarım oldu, olmadı değil. Bugün teknik olarak, altyapı olarak, tavukçuluk sektörünün olduğu illerin dışında, bir altyapı oluşturmaya çalıştık. Onun sıkıntılarını da yaşamaktayız. Ama yaptığımız mücadele, kurduğum tesisle, kendi branşımızda memleketime bir hizmet verebilmek ve mevcut kaynakları iyi değerlendirmek ve kendi alanımda başarılı olmaktır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde başka tesis olmadığı için ve daha önce terör nedeni ile oluşamayan altyapılara örnek olması açısından, bölgedeki bütün müteahhitlere de örnek oldum. Şu anda yirmibin tavuğum var

ve günde ortalama 17-18 bin yumurta almaktayım. Sadece Şirnak Merkez ve askeri birimlere yumurta dağıtımını yapmaktayım. Halen açığımız mevcuttur, Konya'dan Afyon'dan ayda ortalama beş yüz bin yumurta getirmekteyiz. Tavukçuluk sektörü tüm Türkiye'de bildiğiniz üzere zarar etmektedir. Yalnız Şirnak'ta değil, Bizde o sektörün verdiği zararların altında kalmaktayız. Sayın Valim sayesinde geçen sene ikinci defa faaliyete girdik. Hatta bu açıdan da Sayın Valimden otuz milyar kredi aldım. Elli beş milyarlık tavuk aldım. Bir yıl vadeli %30 faiz ile, yani yapabildiğimiz Devletten aldığım tek destek bu. Teşekkür ederim.

Prof. Dr. Hazım GÖKÇER- (Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kalkınma Planı Kırsal Kalkınma ve Tarım Grubu)

Hocamız Profesör, Veteriner Fakültesinden onun için tabi hayvancılıkla ilgileniyor. Ben size yani konuşuyorsunuz. Teşekkürler, Sağolun.

Efendim şimdi bu konular ele alındıktan sonra, pazar konusu ne olacak? Hiç bunu düşündünüz mü? Örnek vereyim. Bugün Beytülşebap, Uludere'de on binlerce aramız var. Bunların balı evde duruyor ve hiç alıcı olmayan kişi gidip buradaki balı en cüzi fiyattan alabiliyor ve götürüyor. Bunu kooperatif usulü ile kooperatif kurma amacı ile acaba değerlendirilmesi daha iyi olmaz mı?

1. Konuşmacı: Bu konuda Uzun Geçit Beldemizde kooperatifleşmeye gidilmiştir.

2. Konuşmacı: 86 Kişiye kurs verdik orada efendim. Kooperatif konusunda.

1. Konuşmacı: Kurulmuş ve pazar konusunda da zannedersen ya Antep veya bir başka bölge ile diyaloklara başlanmış ya tabi kendi başlarına

2. Konuşmacı: Şimdi biz efendim sürekli toplantılara, seminerlere gittiğimizde sürekli bu konu dile geliyor. Pazar konusu.

Ahmet SALTİK- (Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kalkınma Planı Sosyal Planlama Grup Yöneticisi)

Planın uygulanmasına doğru, yani sektörlerle inmeye başladık. Bizim yerel ilkemiz yani belirlenmiş ilkemiz sistematik yaklaşımdır. Yani eğitim, yayım, örgütlenme. Temel girdileri temin etmek için kredi ile pazarlama desteği sağladığımızda, bunu bir bütün olarak ele aldığımız takdirde sistem çöküyor. Dolayısı ile burada temel yaklaşım; Pazarlama dahil çiftçinin örgütlenmesi, eğitim, yayım temel girdilerin temini kredi dahil. Bu şekilde bakıldığı takdirde Batı'da ve Doğu'da çok örnekleri var. Doğu Anadolu benim bizzat yaşadığım, çalıştığım kurumdan dolayı yaşadığım başarılı örnekler var. Olaya öyle bakıyoruz. Piyasa ekonomisi tabi önemli kuralları serbest piyasa belirleyecek, ama serbest piyasanın sinyallerine açık değilseniz, sinyalleri takip edemiyorsanız, malınızı belirli bir süre stoklayıp dayanma gücünüz yoksa, biraz zor oluyor. Yani serbest piyasadan negatif etkileniyorsunuz. Ama bir kooperatifleşme, bir örgütleşme ve serbest piyasayı da takip ediyorsanız yani fiyatlar orada oluşacak.

Veteriner

Başkan Beyin dediği Uzun Geçit köyü oradan haberim var orada 86 kişiye arıcılık kursu ve belge verdik. Kooperatifleşmeye gidiliyor. Şu anda da Şırnak çarşısında gezerseniz, omuzu üzerinde malını taşıyıp satıyorlar ve gelip bana soruyorlar, daireye gelen çok çiftçimiz var. "Balın kilosunu kaç liradan verelim" diyen, şekerli olanı var. sadesi var. Sadesi 8 milyondan aşağı değil, şu anda Şırnak'ta 8 milyon ama şekerli 2 milyona da var. 3,5 milyona da var. Birde İran'dan gelen var daha da ucuz. Onun için eğer kooperatifleşmeye gidilirse, böyle tahmin ediyorum. Değerlendirilmesi çok daha iyi olur ve hatta değerlendirilmesi çok daha basitleşmiş olur. Teşekkür ederim.

Bir Konuşmacı

Sayın Valim, Sayın Belediye Başkanım, Sayın GAP üyeleri ve Sayın katılımcı arkadaşlarım. GAP Bölgesi kapsamında bulunan illerin ve diğer yerleşim birimlerinin tarihi, kültürel, turizm ve doğal değerleri bakımından zengin bir birikime sahip olduğu bilinen bir gerçektir. Yurt ekonomisinde büyük bir değere sahip olan bu zenginlik kaynaklarımızın korunması ve geleceğe aktarılması gerekir. Ecdadımızdan kalan bu tür zenginlik kaynaklarının mirasçıları olarak, üzerimize düşeni yapmamız, birilerimizin değil, hepimizin görevi olmalıdır. Bunun için diyorum ki GAP Bölgesi'ndeki tarihi, turistik, kültürel, doğal değerlerin korunması için bir komisyonun kurulması gerekmez mi? Teşekkür ederim.

Ahmet SALTIK- (Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kalkınma Planı Sosyal Planlama Grup Yöneticisi)

Planda bu konuda bir amaç var. Yani tarihi, kültürel zengin bir amaç, O miras hem sizin, hem mirasınız tabi bizim mirasımız, hem insanlığın mirasıdır.

Haşım ÖĞÜT- (Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kalkınma Planı Kırsal Kalkınma ve Tarım Grup Yöneticisi)

Aslında çok önemli bir konuya siz temas ettiniz. Elinizdeki belgede 16. amaç, tarih ve kültürel varlıklarının korunması geliştirilmesine ilişkindir, bu, size bir cümle şeklinde görünmesin. Bunun altında, hedeflerimiz var. Kültür varlıklarının korunması, geliştirilmesi ile ilgili, sayısal olarak da ifade edilebilecek bir hedefimiz olacak. 2010 yılına yönelik. Onun altında da ilgili politikalarımız var. Sanırım bunlar elinize geçti. Bunları değerlendirirsiniz, ve bu politikaların doğru seçilip seçilmediğini bize söylersiniz, biz de buna göre gerekli düzenlemeleri yaparız. Ama burada 5 temel gruptan bahsettik. Sanıyorum siz bir de kültür varlıkları ile ilgili bir grup açılmasını istiyorsunuz. Onu da söyleyeyim. O konuda çalışan bir uzmanımız var. Konusu sadece kültür, konu ihmal edilmiş değil. Sizlere, program bazında düşüncelerimizi sunmuyoruz, henüz o aşamaya gelmedik. Programları üretmemiz için bize ışık tutacak bazı rehber cümleleri, amaçları, he-

defleri, stratejileri belirledik. İşte bunlar, bize o programları üretecek ilerde bunları göreceksiniz.

Deminki konu ile ilgili olarak, elbette ki tarım ürünlerini sadece üretmek yetmiyor, biz eğer hedef olarak gelirin artırılmasını öngörüyorsak ki burada var, gelir ancak üretilen ürünün değeri fiyatına satılması ile mümkün olacak. O bakımdan Sayın Başkanın da değindiği gibi tarımı bir sistem bütünlüğünde tanımlıyoruz. Yani çiftçilik, hem madde üretimini, hem maddelerin nakledilmesi, ulaşım altyapısı dahil, nakliyesi için gerekli araç gereç dahil, depolama altyapısının yapılması, ondan sonra pazarlanması, işlenebilecek ürünlerin sanayi ürünleri için işletme tesislerinin yapılması ve pazar yapılarının güçlendirilmesi, pazarlama kanallarının geliştirilmesi, netice itibari ile tohumun toprağa atılmasından başlayan ürünün elde edilip, paketlenip tüketiciye kadar intikal ettiği süreci düşünen ve bu süreç içerisinde yapılacak faaliyetlerin de insan yaşamını nasıl geliştirilebileceğini düşünen planlayan bir yaklaşım içerisindeyiz. Teşekkür ediyorum.

Havzullah MEMDUHOĞLU- (Cizre Esnaf ve Sanatkarlar Birliği 2. Başkanı)

Sayın Başkan, değerli katılımcılar, öncelikle bir GAP Bölgesi insanı olarak, bölgeye göstermiş olduğunuz önem ve hazırlamış olduğunuz hedef ve politikalar için teşekkür eder, fikirlerinizi paylaştığımı belirtir, politikalarınızın en kısa zamanda uygulamaya geçmesini dilerim. GAP Bölgesi konum itibari ile komşu ülkelere sınır olduğundan, bölgedeki mevcut sınır kapılarının sınır ticareti kapsamında olması, sosyal, ekonomik ve istihdam yönünden bölge insanının yararlanacağı konuma getirilmesi ve serbest ticaret bölgesinin açılması gereklidir. Tarımın gelişmesi için devletçe belgeli, denenmiş ve verimi yüksek tohumlukların çiftçiye ucuz kredi yolu ile verilmesi ve çorak dağların sıcaklığa dayanıklı ağaçlara yeşillendirilmesi, köye dönüş projesinin hızlandırılması ve özendirilmesi için gereken gayretlerin yapılmasını istiyoruz. Bu günlerde başlayan gayretin devamını diliyoruz. Ayrıca 16. amaç kapsamında dile getirilen, tarih ve kültür varlıklarını koruma kapsamında içinde, evrensel bir özelliği olan Hasankeyf'e özel ilgi gösterilmesi ve kurtarılması yönünde acil önlemlerin alınmasını istiyoruz. Bölgedeki yerel yönetimler ve sivil toplum örgütleri ile iş birliğine gidilip, kalkınmayı sağlayacak projelerin araştırılması veya desteklenmesi, ayrıca finans açısından yardım edilmesi gerekir. Buradaki her bir amaç için, bir toplantı hazırlasak yine bitmez. Derin konular işlenmiş. Bir de kalkınmada katılımcılığın sağlanması için GAP Bölgesi'nin çeşitli yerlerinde gönüllü ve vasıflı kişilerden oluşan GAP Danışma Kurullarının kurulup hayata geçirilmesi gerektiğini düşünüyorum, bu konu önceki toplantıda da dile getirilmişti. Ayrıca, GAP Kalkınma İdaresi Başkanlığı'nca yapılan etkinliklerin, basın yoluyla halka anlatılması ve bu yolla kalkınmanın sağlanması gerekmektedir. Teşekkür ediyorum.

Nusret ÖZDEMİR- (Şırnak Amatör Spor Klüpler Konfederasyon Başkanı ve ASKI Başkanı)

Sayın Valim, Belediye Başkanım ve çok değerli katılımcılar hepimize hoş geldiniz diyorum. İki toplantıya da katıldım. Maalesef sportif alanlarda ve gençliğe yönelik hiçbir şey yok. Bu hiç

önemli değil midir acaba? Sizlere soruyorum. GAP İdaresi çerçevesi altında böyle bir uygulamaya, böyle bir kadrolaşmaya gitseniz, gençleri bazı kötü yollardan kurtarsanız, bu güzel bir şey olmaz mı acaba? Şırnak'lı gencin ve sporcunun batıdaki sporcudan ne farkı var? Sayın Belediye Başkanımız aynı zamanda Şırnakspor'un Başkanıdır. Kendisi biliyor. 1994'ten biz Şırnaksporunu bir yere getirmek için elimizden geleni yapıyoruz. Maalesef dışarıdan getirdiğimiz arkadaşlar, bizim yörenin çocuğu gibi cesaretli olamıyor, bunu eleştirmiyoruz ama sadece GAP İdaresi'nin ve sizlerin de üstünde olan insanlardan Şırnak gencinin sadece bir sportif altyapısının yapılmasına ihtiyacı olduğunu belirtip bunu sağlamanızı istiyoruz. Bizim çocuklarımız okullarda toz duman içindelerdi, Sayın Valimizin katkılarıyla son 2 yıl içerisinde bunlarda giderildi. Sayın Valimiz ve Emniyet Müdürümüzün Şırnak Spor ve Cizre Spor, Silopi Spora verdikleri önemle daha iyi yürüyor. Fakat bizim de yukarıdan beklediklerimiz var. Diğer toplantıda özellikle söylediğimiz halde, maalesef yine bu konu gündeme gelmemiş. Gençleri kahve köşelerinden ayırabilmeniz için en azından kitapçıkta gönül isterdi ki sportif faaliyetler için bir çalışma olsaydı. Biz Federasyona bu konuda arsa bile hazırladık. Bu teklifimiz sizler içinde geçerlidir. Şimdi sağlam kafa sağlam vucutta bulunur diyorsunuz. Sağlam vucüt olmadığı sürece sağlam kafa var mıdır acaba, mümkün değildir. Kafayı vucuttan ayırmamak lazım. Önce spor yapacaksınız ki, dinç kalasın. Biz GAP İdaresi'ne çok teşekkür ediyoruz. Yalnız lütfen ve lütfen bu tür programlar hazırlanırken, sportif konuların da kapsama alınmasına dikkat edilmesini istiyoruz. Teşekkür ediyoruz.

Binbaşı GÜNEY

Bu ülkenin en önemli problemlerinden olan eğitim ve sağlık sorunları, burada 10. ve 11. sıraya alınmış bence 1. ve 2. sıraya alınmasını teklif ediyorum. Çünkü her şeyin başı buna gelip eğitim ve sağlığa dayanacaktır. Ekonomiyi kaldırmak için mutlaka eğitim, gerekecektir. Onun için dokümanda 1. sırada olması önem arz ediyor. Diğer bir konu 2. amacın son politikası, topraksız ve az topraklı çiftçiler için "arazi edindirme fonu kurulacaktır" deniliyor, bunun işleyebileceğine inanmıyorum. Diğer konu yine kültürel faaliyetler kapsamında değerlendirilebilir. Sosyal gelişme kapsamında değerlendirilebilir. Bölgemizde TV, TRT Yayınları çanak antensiz dinlenememektedir, izlenememektedir. Çok garip olan ise Suriye'nin yayınlarının çok daha rahat izleniyor olması. Ben buraya geleli 1.5 ay olmadı, eğer normal antenle bu yayınları alabilseydim, çanak anten almayacaktım. Çanak anten aldıktan sonrada vatandaşlarımız çeşitli yayınlarla dış mihrakların yayınlarına ve emellerine alet edilebilmektedir. Bunu da burada iletmekte fayda görüyorum. Genelde, yine Şırnak bölgesine baktığımızda, tarımsal olay, hayvancılıktan sonra 2. Planda kalıyor diye değerlendiriyorum. Ama Muş'a bakarsanız orada da tarım, ön plana çıkacaktır. Bence planlar yörenin özelliğine uygun hazırlanıp, uygulamaya konsa, daha faydalı sonuçlar elde edilebileceğine inanıyorum. Hayvancılık, arıcılık çeşitli projeler, daha projeler safhasına gelinmemiş anladığım kadarı ile biz amaçları, ilkeleri, politikaları yani stratejileri, nasıl bu kalkınmayı gerçekleştireceğiz? Onu tartışıyoruz diye düşünüyorum. Projeler safhasına gelin-

mediği için bir şey söylemek istemiyorum. Ama öncelikli sorun, bölgede kültürel ve sosyal gelişim açısından mutlaka TRT yayınlarının ve radyo yayınlarının etkin bir şekilde izleyebilmesinin sağlanmasının zaruri olduğunu düşünüyorum. Bölgenin kalkınması eğitimden geçer diye belittik. Eğitim çok önemli. Onun için bölgedeki kamu personel kadrolarının mutlaka tamamlanması, bir de bölgenin artık 60'lı 50'li yıllardan kalan sürgün yeri olarak görülmekten kurtarılması gerekmektedir. Buraya nitelikli personelin gönderilmesi için gerekli tedbirlerin alınması zaruridir. Bu bölgeye, suç işlemiş veyahut da çalışkan olmayan, yöneticilerin gözünden düşmüş personeli cezalandırmak amacıyla gönderirseniz, bölgenin kalkınmasını hiçbir zaman sağlayamazsınız. Diğer yönden bu eğitim ve sağlık alanında bu şekildedir. Köylerimizde hastaneler, sağlık ocakları var, ama bir ebe dahi yok. Bu insanlar, bu personel, okuyup bu millete hizmet edecek olan bu insanlar, başka ülkelerde yetişmedi. Rusya da yetişmedi, Angola da yetişmedi. Bu milletin paraları ile yetişti, bu insanların da bu bölgede görev yapmalarını sağlayacak tedbirler alınmalı. Hastanelerin donanım eksiklikleri çok had safhada. Şırnak Devlet Hastanesi, tümenin 30 yataklı hastanesinden yardım dilenmek durumunda. Bu uygunsuz bir durum diye düşünüyorum. Eğitim konusunda, geleceğimizi sağlayacak ve ümitlerimiz olan çocukları yetiştirecek olan analara da eğitimine önem verilmeli. Kadınları eğitimi, erkeklerden daha önemlidir. Çocuklarımızı onlar yetiştirecek. Gelecek kadınların yetiştirdiği çocuklarıdır. Söyleyeceklerim bunlardan ibarettir. Arz ediyorum, teşekkür ediyorum. Sağ olun.

Alaaddin KARTAL- (Şırnak İl Genel Meclis üyesi)

Sayın Başkan, değerli yetkililer bildiğiniz gibi bölgemizde, yıllardır çok zor şartlar altında maddi ve manevi olarak yaşam mücadelesi verilmektedir. Bundan sonrada önemli olan, geleceğimizi bilinçli ve topluma yararlı olabilecek şekilde hazırlamaktır. 2000'li yıllara girmemize rağmen ulaşım, eğitim, altyapı, enerji, sağlık, su gibi hala temel sorunlarımız hala mevcuttur. Biz bugün burada toplanıp, yazıp çiziyorsak bu sadece kağıtta kalmamalı. Bundan sonra sizi, bunları yakından takibe almaya davet ediyorum. Bugün çocuklarımızı elimizde bulunan sınırlar imkanlar doğrultusunda eğitmeye çalışıyoruz. Maalesef bunlar yeterli olmadığı gibi çocuklarımızı, gençlerimizi, annelerden, babalardan uzaklarda okutmaya çalışıyoruz. Bunun nedeni ne tabi ki eğitimsizlik, insanlarımızı göz göre göre hastalığa da aynı şekilde mahkum ediyor ve hiçbir şekilde bunu yetkililere duyuramıyoruz. sessiz kalmayı tercih ediyoruz. Neden diğer bölgelerde bulunan binlerce doktorlardan, yüzlerce hastanelerden biri bölgemizde olmasın? Bugün çok özür dilerim ama istenmeyen de bu konuya da değinmek istiyorum. Çünkü yörenin geçim kaynağı en önemli olanlardan biri. Bugün yöremizde bulunan akarsulardan, nehirlerden, termik santrallerden, barajlardan enerji kaynakları olarak yararlanamıyoruz. Bu da enerji alanında birşey yapamıyoruz anlamına gelmez mi? Habur sınır kapısı ile vatandaş iyi ya da kötü bir geçim kaynağı sağlayabiliyor ama bu gelirden halka kayda değer bir yarar sağlanamamaktadır. Bunun nedeni de gelenin adil bir şekilde değerlendirilmemesidir. Halkın lehine kullanılmadığı gibi yörede ekonomik yönde yarar sağlanmamaktadır. Dolayısı ile Habur Sınır kapısından kontrol altında işlev

gücü ile birleşmesini diliyoruz. Evet değerli yetkililer bugün laik bir ülkenin bayrağı altında yaşıyorsak, diğer bölgelerde olduğu gibi her türlü imkanın, desteğin, fırsatın bölgemize verilmesi ve bize de açılmasını artık yetim bir yalnız çocuk görüntüsünden kurtulmak istiyoruz. Saygılarımı Yetkililere bildirmek istiyorum. Evet değerli yetkililer bu toplantı, umut ışığı ve umut ettiğimiz desteğin gölgesi altında. Saygılarımı sunuyorum. Çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Ahmet SALTIK- (Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kalkınma Planı Sosyal Planlama Grup Yöneticisi)

Şimdi saat 5'e geliyor. Bir şekilde toparlamamız gerekir. Sizlerden edindiğimiz ve planın oluşmasında altı çizilmesi gereken konu olarak, birkaç hususu tespit ettiğimizi zannediyorum. Bunlardan bir tanesi bu plan şunu kabul ediyor: Bölge homojen, türdeş değildir. Bölge içerisinde, çeşitli kriter ve göstergelere göre farklı alt bölgeler vardır. Aynı şekilde sosyal yapıda da farklı toplumsal gruplar, sosyal tabakalar var. Bunların ihtiyaçları ve ihtiyaç öncelikleri diğerlerine göre değişiktir. Biraz önce binbaşımın da söylediği gibi örneğin kadınlar, ayrı bir toplumsal kategori olarak ele alınması gereken ve erkekten daha fazla üzerinde durulması gereken bir sosyal grup oluşturmaktadır. Ama yine kadınlar Harran'da başka, Akçakale'de başka ve Siirt'te farklı olabilir, çeşitli kriterlere göre, etnik kriter dahil, içinde buldukları sosyal yaşam koşulları dahil. Dolayısı ile bu plan, bölge ve alt bölge yaklaşımını benimserken, sosyal yapıda da böyle bir yaklaşımı benimsemek durumunda ve bunu da plana yansıtmaya başlamış durumda. Ekonomi, eğitim ve sağlık son derece 3 temel sorun alanını oluşturuyor. Bazı arkadaşlarımız ekonomiden de önce eğitimin yer alması gerektiğini söylüyor. Bu diğer illerde de söylendi. Ve eğitimi sadece bir örgün eğitim olarak değil aynı zamanda bir işlevsel eğitim veya bir mesleki eğitim ve bunun paralelinde, birçok tarımsal yayım, sağlık sanitasyon konularında da yol gösterici bilgi ve becerileri aktarma mekanizması olarak da algılamamız gerekiyor. Yani eğitimin işlevselliği demek eğitimin işe yarar hale getirilmesi ve ihtiyaçları karşılaması şeklinde planlanması demek oluyor. Bu planda, ekonomi, eğitim ve sağlık ana sorun alanları oluyor. Daha önceki planlarda pek dikkate alınmayan örgütlü davranışları teşvik etmeye yönelik bazı ilkeler de ortaya konuyor. Örgütlenmeye önem veriliyor. Niçin örgütlenmeye önem veriliyor. Çünkü örgütlenme yoksa katılım da yok. İnsanlar ancak bir sosyal varlıklar olarak bir örgütün, örgütün derken, bir teşkilatın, bir proje teşkilatının, bir işyerinin, bir üretim teşkilatının üyesi olarak katılabilirler, kararlarda etkili olabilirler. Plan bunu da teşvik ediyor. Bu planda kültür ve demokrasi konusu da yer alıyor. Yani mevcut insan tutum ve davranışlarını insanların birbirine bakışını, insanların dış dünyayı algılayışını yönlendiren değerler var, kültürel unsurlar var, örfler var, adetler var, töreler var. Planda bu detayda değil ama bunlar da dikkate alınıyor. Ve en önemlilerinden bir tanesi de izleme ve değerlendirme konusu. Değerlendirmede yani kendi kendini değerlendirme, projeler bazında, iş yerleri temelinde, sektörel düzeyde, kamusal kararların alınması düzeyinde, yani yapılan işlerin planlananla ne ölçüde uyumlu olduğunun araştırılmasıdır. Şırnak özelinde, diğer bölgelerden bazı farklı sorunlar var. Fakat bunlar, uygulama programlarının hazırlanmasında ve

sektörel çalışmaların geliştirme süreçlerinde tek tek ortaya konacaktır. Bir anlamlı husus da bir arkadaşımızın söylediği gibi belki bizim uygulama programlarını böyle il bazında değil hatta 3 ili bir araya getirerek değil, her il için belki uygulamaya dönük program geliştirmemiz gerektir-dir. Galiba o zaman ilgi daha fazla artabilir, olayı sahiplenme düzeyi ve şansı artabilir. Hem de daha takip edilebilir diye düşünüyorum. Bu niteliği ile dahi, bu planın, bölge için ve ülkemiz için oldukça ileri hedefler, stratejiler, politikalar önerdiğini söyleyebilirim. İnşallah bunlar uygu-lamaya da konulur ve hem ülkemizin hem bölgemizin ve dolayısıyla insanımızın kalkınmasında etkin bir işlev görür. Bu konuda katkısı olan arkadaşlara teşekkür ediyorum. Sabırla dinleyen-lere ayrıca teşekkür ediyorum. Ayrıca tekrar görüş belirtmek isteyenler varsa kapının da mikro-fonların da her zaman açık olduğunu söylemek suretiyle kendi görevini burada sona erdiriyor-um. Teşekkür ediyorum.

Bir Konuşmacı

Geçmişin cezasını biz çekiyoruz, geleceğimizin bizim cezamızı çekmesini istemiyoruz. Teşek-kür ediyorum.

Haşım ÖĞÜT- (Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kalkınma Planı Kırsal Kalkınma ve Tarım Grup Yöneticisi)

Sayın Başkan teşekkür ediyorum. Aslında bu toplantıda bize yöneltilen bir kısım soruları, bizlerin cevaplandırması mümkün. Bir kısmını ise not aldık, bilahare grup içerisinde, gruplara-rası toplantılarımızda değerlendirip sonuçlandıracağımız konular. Bu bağlamda arazi edindirme fonu ile ilgili olarak soru yönelttiniz ve bunun yararlı olmayacağını ifade ettiniz. Şimdi biz şunu söylemek istiyoruz. Burada en önemli sorunlardan biri olarak mülkiyet dağılımındaki dengesiz-liği görüyoruz. Bunu önlemenin yolları var. Geçmişte Güney Amerika ülkelerinin uyguladığı top-rak reformları var. Kamulaştırma ve dağıtım. Artık bunlar uluslararası camianın gündeminden çıktı. Bu uygulamalar yok ama mülkiyet dağılımındaki dengesizlikler hala var. Onun için, Dün-ya Bankası olsun, Birleşmiş Milletler Gıda Tarım Örgütü FAO olsun, yine arayışlar içerisinde ol-du. Bir kere onlar şunu öne sürdüler, dediler ki arazi el değiştiriyor. Böyle bir potansiyel de var. Sizler acaba bu el değiştirmeyi destekleyebilir misiniz? Bunlar üzerinde çalışmalar yapıldı ve so-nuçlandı. Dünya Bankası, artık tüm ülkelere böyle bir arazi değişimini hızlandıracak, kredi me-kanizması ile hızlandıracak yöntemler öneriyor. Şimdi düşüncemiz şu. Biz acaba arazi edindir-me fonunu kurmakla, bölgemizde bulunan mülkiyet sorunlarına çözüm getirebilir miyiz? Dışarı-da geliştirilen bir sistem orası için geçerlidir. Ama Türkiye için geçerli değildir. Belki de o bakım-dan biz bu konularda çok engin deneyimi olan Çukurova Üniversitesi, Kahramanmaraş Üniver-sitesi, Harran Üniversitesini bir araya getirdik. Onlara yöreye gelip, halkla konuşup, mülki ida-ri amirleriyle konuşup, tüm yetkililerle konuşup, bu modelin Türkiye'ye uygulanabilirliği konu-sunda bir çalışma yapmalarını istedik ve onlar bu çalışmaya başladılar. Elde edilen sonuçları, geniş bir katılım ile yerini seçeceğimiz bir yerde yapacak ve tartışmaya açacağız. Yani sizin en-

dışlerinize biz de katılıyoruz. Hazine arazileri var, kamunun elinde bulunan kaynaklar var, onun dışında şahısların elinde bulunan ve hareket eden araziler var. Bunlarla ilgili olarak bir arazi enformasyon sistemi oluşturmak. Yani hangi arazi kullanıma kabiliyet sınıfından, nerede, örneğin Şırnak'ın neresinde? Ne kadar arazi satışa hazır? Bunları öğrenmek? Bunları bir sistem enformasyon, bilgi sistemi şeklinde, envantere bağlamak, bilgi sistemine bağlamak, bunu yaymak ve bu bilgiyi de arazi edinmek isteyenlere ulaştırmak. Örneğin ev almak isteyen bir tüketiciyiz, bankaya gittiğimiz zaman, bize ev almamız için kredi sağlıyorlar, Emlak Kredi Bankası'ndan ya da diğer bankalarında bu tür kredileri var. Ama ben çiftçiyim, toprağım yok, arazi almak istiyorum. Hangi bankaya gidip, hangi bankadan kredi alabilirim? Alamıyorum.. Dolayısı ile böyle bir fonun bölgemiz için yararlı olup olmadığını biz inceliyoruz. Bu çalışmalarımıza çok aktif olarak Ziraat Bankası da katılıyor. Bu bilgi sizi tatmin etti mi bilmiyorum? Biz uygulanabilirliğini öğrenmek istiyoruz. Yalnız söz almışken birkaç konuya daha temas etmek istiyorum. Biz bu planı belli ilkeler doğrultusunda ışığında hazırlıyoruz. Dolayısı ile sizlerin burada belirttiğiniz, daha öncede belirttiğiniz görüşler, aslında bizi yönlendiren görüşler. Biz bunları kağıttan, kiptan okuyup çok kısa zamanda hazırlayabiliriz. Böyle şeyleri zamanında yaptık. Bunu tercih etmiyoruz, diyoruz ki her aşamada gelelim sizlerin görüşlerinizi alalım, yanlış yolda isek onları düzenleyelim, değiştirelim ve sizlerinde kabul edebileceğiniz bir belgeyi ortaya çıkaralım. Bunları da güçlerimizi birleştirerek uygulamaya aktaralım. Bizim buradaki düşüncemiz gerçekten çok samimi ve bunları da yapıyoruz. Bunu sadece il düzeyinde yapmıyoruz.

Bir de merkez düzeyinde sizlerin bağlı bulunduğunuz birimleri de çağırdık, müsteşarlar düzeyinde, genel müdürler düzeyinde, toplantılar yaptık. Aynı belgeyi onlara takdim ettik. Onlardan da görüşler aldık. Bunun dışında, bu çalışmamızı biraz önce örneğini verdiğim bazı sivil toplum örgütleri ile beraber de yürütüyoruz. Ziraat Mühendisleri Odası ve Tema Vakfını bir araya getirip onlarla, bölge için bölge modelleri ne olabilir? Kamu yayım sistemi, tarımsal yayım sistemi nasıl etkinleştirilebilir? O konuda bize bir araştırma yapmasını istedik. Ve Ziraat Mühendisleri Odası bunu yapıyor. Ağaçlandırma ve erozyon kontrolü konusunu gündeme getirdiniz. Barajlar yarın yukarıdaki erozyondan dolayı, yukarı havzalardaki erozyondan dolayı dolacak. Diğer ülkelerin bu sorunlarını hep görüyoruz. Onun için yukarı havzaların yönetimi nasıl yapılmalıdır? Ağaçlandırma, erozyon kontrolü hangi modellere dayandırılmalıdır? Biz bu konuyu da Orman Mühendisleri Odası'na verdik. Yani bizim bu çalışmalarımızda sizlerden aldığımız bilgilerle beraber, merkezdeki kamu teşkilatına, üniversitelerden aldığımız bilgilere de yer veriyoruz. Onlardan aldığımız bilgiler ve sivil toplum örgütlerinden de proje bazından alacağımız bilgiler bize bu düşüncelerimizin doğru olup olmadığını ortaya koyacak ve doğru ise nihai durumuna kavuşacak. Bir tek plan hazırlamakla herkesin sorunlarına eğilemeyiz. O bakımdan havzalar boyutuna ineceğiz. Devlet planlama teşkilatı ile beraber ki onlar, il planları yaklaşımını da çok benimsemiş. Buradaki toplantıda onlar da size bunu duyurdular. Biz tüm bu gerçekleri dikkate alarak, sizin kabul edebileceğiniz bir planı hazırlamaya çalışıyoruz. Desteklerinize teşekkür ediyor ve devamını diliyoruz.

ŞIRNAK KATILIMCI LİSTESİ

ADI SOYADI	KURUM	İL	TEL
ABDULHAMİT KANAĞI	GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜRÜ	ŞIRNAK	(486) 2184103
ABDULLAH AÇAR	AÇAR KIRTASIYE	ŞIRNAK	(486) 2162900
AÇIL SARBOĞA	ESNAF KEFALET KOOPERATİFİ	SİLOPIŞIRNAK	(486) 5184253
AHMET BASAN	METEOROLOJİ İSTASYONU MÜDÜRÜ	ŞIRNAK	
AHMET FIRAT	HİLAL BELEDİYE BAŞKANI	HİLAL/ŞIRNAK	(486) 3582001
AHMET NAS	İDİL ESNAF SANATKARLAR ODASI BAŞKANI	İDİL/ŞIRNAK	(486) 5512257
AHMET SALTİK	GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ KALKINMA PLANI	ANKARA	(312) 4405210
ALAADDİN KARTAL	İL GENEL MECLİSİ ÜYESİ	ŞIRNAK	(486) 6764721
AYŞEGÜL FİĞLALİ	GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ KALKINMA PLANI	ANKARA	(312) 4405210
BURHAT AŞUT	İL GENEL MECLİS ÜYESİ	CİZRE/ŞIRNAK	(486) 6161857
CEMİL ÖÇKAÇ	CİZRE NUH TUĞLA FABRİKASI	CİZRE/ŞIRNAK	(532) 3441897
CENGİZ BİRLİK	İLÇE TARIM MÜDÜRÜ	SİLOPIŞIRNAK	(486) 5181004/1007
HACİ ÖZEN	CUDİ MAH. ÇİÇEK SOK. SİLOPI TİC.SAN.ODASI ÜYESİ	ŞIRNAK	(486) 5181944
HAKAN YUSUF GÖNER	ŞIRNAK VALİ YARDIMCISI	ŞIRNAK	(486) 2163507
HAJLİ CANAVAR	İDİL KAYMAKAMI	İDİL/ŞIRNAK	(486) 5512001
HASAN ÖZCAN	BELEDİYE MECLİS ÜYESİ	ŞIRNAK	(486) 2162279
HASAN USLU	KARALAR BELEDİYE BAŞKANI	KARALAR/ŞIRNAK	(486) 5576116
HAŞİM ÖGÜT	GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ KALKINMA PLANI	ANKARA	(312) 4405210
HANZULLAH MEMDUHOĞLU	ESNAF VE SANATKARLAR BİRLİĞİ İL BAŞKANI	ŞIRNAK	(486) 6167052
HAZİM GÖKÇER	GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ KALKINMA PLANI	ANKARA	(0312) 4405210
IDRİS BAHŞIŞ	BELEDİYE MECLİS ÜYESİ	ŞIRNAK	(486) 2163800
İHSAN GÖNEN	İL MİLLİ EĞİTİM ŞUBE MÜDÜRÜ	ŞIRNAK	(486) 2161561 (4 HAT)
İLHAN GÖREN		ŞIRNAK	(486) 2161560
KAMİL İLHAN	ŞIRNAK TAVUKÇULUK	ŞIRNAK	(532) 4174038
LEZGİN ÖZMEN	İDİL BELEDİYE BAŞKANLIĞI	İDİL/ŞIRNAK	(486) 5512102/2012
M. SADIK ÇELİK	İL KÜLTÜR MÜDÜRÜ	ŞIRNAK	(486) 2162089
M.SABRİ BREN	CUDİ MAH. NO: 1	ŞIRNAK	(486) 5686616
MEHMET APAK	SANAYİ VE TİCARET İL MÜDÜRLÜĞÜ	ŞIRNAK	(486) 2162199
MEHMET AŞAN	İL SOSYAL HİZMETLER MÜDÜRÜ	ŞIRNAK	(486) 2162983
MEHMET YILDIRIR	GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ KALKINMA PLANI	ANKARA	(312) 4405210
MESUT İLÇİ	BELEDİYE MECLİS ÜYESİ	ŞIRNAK	(532) 6550600
MUSTAFA BALTA	MESLEK YÜKSEK OKULU MÜDÜRÜ	ŞIRNAK	(486) 2164008/3285
NEBİ ÖZEK	BEYTÜŞŞEBAP İLÇE TARIM MÜDÜRÜ	BEYTÜŞŞEBAP/ŞIRNAK	(486) 3112027/2029
NECMETTİN KABUZ	TEDAŞ MÜESSESE MÜDÜRÜ	ŞIRNAK	(486) 2163062
NEDİM AYAN	İL GENEL MECLİS ÜYESİ CUMHURİYET MAH.	ŞIRNAK	(486) 2161459
NUSRET ÖZDEMİR	ASKI BAŞKANI. BELEDİYE PASAJI NO:3	ŞIRNAK	(486) 2164888
OSMAN ÇHAN	BELEDİYE MECLİS ÜYESİ	ŞIRNAK	(532) 6463430
REŞİT İLGER	ŞIRNAK BELEDİYE MECLİS ÜYESİ	ŞIRNAK	(486) 2163073
REŞİT YILDIZ	İL MÜFTÜLÜĞÜ	ŞIRNAK	(486) 2161547
REZZAN ERGENÇ	GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ KALKINMA PLANI	ANKARA	(312) 4405210
SABRİ ZEYREK	İL TURİZM MÜDÜRÜ	ŞIRNAK	(486) 2161708
SALT KÜLTER	ÇERÇEK SOK. YENİ MAH. NO: 2	ŞIRNAK	(486) 2163389
SALT NAMDAR	ŞIRNAK BELEDİYE BAŞKANI	ŞIRNAK	(486) 2161005

ADI SOYADI	KURUM	İL	TEL
SAIT SIDAR	BALVEREN BELEDİYE BAŞKANI	BALVERENŞIRNAK	(486) 2266010
SAIT YACINEM	SİLOPI YENİ AŞ. BAŞKANI	ŞIRNAK	(532) 5734972
SALİH TANIK	ULUDERE BELEDİYE BAŞKANI	ULUDEREŞIRNAK	(486) 3512904
SÜLEYMAN SEVEN	ESNAF VE SANATKARLAR BİRLİĞİ BAŞKANI	ŞIRNAK	(486) 2161865
SÜLEYMAN TOK		ŞIRNAK1	(486) 2162085
ŞAHİN UÇUR	HALKBANK MÜDÜRÜ	ŞIRNAK	(486) 2162736
VEDAT GÖNGÖR	İL ÖZEL İDARE MÜDÜRÜ	ŞIRNAK	(486) 2161549
YUSUF YILMAZ	TARIM İL MÜDÜRLÜĞÜ	ŞIRNAK	(486) 2162085

T.C.
BAŞBAKANLIK
GÜNEYDOĞU ANADOLU PROJESİ
BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI

ADRES : Willy Brandt Sokak, No: 5 06680 Çankaya - ANKARA - Tel: (0.312) 442 23 24 Fax: (0.312) 440 13 84
BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ : Şanlıurfa Tüneli Çıkış Ağzı, P.K. 155 ŞANLIURFA - Tel: (0.414) 314 17 50 Fax: (0.414) 313 50 73
E-mail: gap-x@gap.gov.tr internet: www.gap.gov.tr

GAP BÖLGE KALKINMA PLANI
PROJE EKİBİ
Cinnah Cad. No. 96/9
06550 Çankaya/ANKARA
Tel : (0.312) 440 52 10 • Fax : (0.312) 440 52 76
Internet : www.gapplan.org
e-mail : ozbilen@gap.gov.tr.